«بوزانتیون»
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته. صاحب امتیاز ومدیر مسئولی
بوزانتیون کیان
طبعه و ادارهخانه سی باب عالی جاده سی ۳۸ نمرو
اداره مخصوصه ده در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարեկան 7 մէճտ. վեցամսեայ 3½, եռամսեայ 2: — Արտասահման 40 ֆր. վեցամսեայ 20, եռամսեայ 10: Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Ռուսիոյ հաբոտէն:

ԲՈՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի գլխաւորութեանց կ'առաքուի մի միայն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆԻՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 307 — Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀԻՆ ՇԱԲԱԹ, 1897 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 30/11 ՆՈՅՄ. — 16 ՃԷՄԱԶԻ ԻԻԼ ԱԽԸՐ 1315 — 30 ԹԸՇՐԻՆԸ ԷՎՎԷԼ 1313 — Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 307

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՐՄԱՇԻ ՄԵՆԱՆԱՆ

Մեր Արմաշն ալ չունենայինք ինչ պիտի ընէինք, Դրաւ որ խելքերնիս չի հասնիր: Մարդ փնտռելու համար է Պատրիարքը. Կ'փնտռէ առաջնորդ, տեղապահ, հոգաբարձու, ժողովական, Թաղական. Յիսուս կ'ըսէ Լերան վրայի քարոզին մէջ. «Փնտռեցէք ու պիտի գտնէք. խնդրեցէք ու պիտի տրուի ձեզ»: Այս Տերունական խօսքեր Պատրիարքին համար չեն. որովհետեւ փնտռած մարդիկը չի գտներ: Անցեալ օր գոհունակութեամբ յաւելոր վերջապէս յաջողեր է Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան մը կազմութիւնը, բայց ինչպէս երեկ տեսանք, Նոր Հոգաբարձութենէն երկու հոգի միայն պաշտօնին ձեռնարկեր են Ս. Պատրիարքին հրաւէրին: Եպիսկոպոսի համար ալ տարիէ մ'ի վեր առաջնորդ կ'փնտռուի: Ս. Վարդապետ, Եպիսկոպոս, Արքեպիսկոպոս, ամենքն ալ ընտրուեցան, խնդրուեցան, ո՛չ ոք կ'նայ: Տաւրին Գարահիսարի համար Մ. Վրդ. մ'ընտրեցաւ, բայց չգնաց: Յիմա կ'լսենք թէ փոխան խաւանի ժողովին մէջ պիտի որոշուի որ դիրքեն Արմաշցիներէն Տ. Զաւէն Մ. Վրդ. Էրզրում երթայ, և Տ. Սմբատ Մ. Վրդ. Տաւրին Գարահիսար: Ուրիշներու միացում ալ պիտի առաջարկուի, որպէս զի առաջնորդ չըլլայ ձգուի. օրինակի համար Փոքր Ասիոյ Սեբաստիոյ հետ միացուի, Զէյթուն ալ Մարաշի հետ, եւ այլն. Եթէ աւելի չեն Արմաշցի իր տրամադրութեան ներքեւ ունենար, կարծենք թէ Պատրիարքը նուազ կ'կարօտէր ուրիշներուն թախանձելու որ հաճին հովուել գաւառները. կամ թե անցիւ պէտք, բայց ծանրացման չէ այս անցաւոր աշխարհիս մէջ, Ո՛ւ՞ր է ինք Արմաշի մանանան վերջի մը պէտք է ունենայ:

Հիմակ ո՞ւր են այն պէտքարաւոր կամ անկարող ընդդիմախօսներ որք կ'գայթակղէին համեմատ մեծամեծ ծախքերու անփորձ վարդապետներուն ունեցած կարեւորութիւն կ'տրէին, ամփոփեան, պատիւ, պաշտօն մի գեղեր կ'ընծայէին: Երանի՛ որ ըսել թէ Պատրիարքը կողմնակցութիւն կ'ընէ իրեններուն աւելի քաջելով, թէ կ'տեսնենք գեղեցիկ մարդու բացարձակ սովը — վեղարաւորներու ամառնութեան մէջ իսկ: Այս Արմաշցիք աշէկ բան մը կ'ընեն որ Պոլիս մնալու ակք չունին, և ուր որ ըլլան կ'երթան: Կ'մաղթենք որ այս գործաւոր և կարգապահ ոգին երբեք խոյս չտայ իրենցմէ: Եթէ Տ. Զաւէն Մ. Վ. Էրզրում երթայ, իրաւ որ տարեց և բազմափորձ եկեղեցականի մը բերանէն իրեն ձեռնարկ չունենայ. բայց Էրզրումցիք փորձով պիտի տեսնեն որ իր տարիքէն աւելի խոհական ու ծանրխօս է, և իր տարիքին պահանջածին չափ գործունեայ իրեն սպասող թեմական, կրթական, եկեղեցական, բարեգործական աշխատութիւններուն տակ չիյնալու համար: Շապին Գարահիսարցիք ալ Տ. Սմբատ Մ. Վ. չատ պարկեշտ և քարոզիչ եկեղեցական մը պիտի գտնեն, և յուսով ենք որ գոհ պիտի մնան: Այսպէս ալ, կարծենք, ուրախ պիտի ըլլար այսօր, եթէ Արմաշի արդի Դպրեվանքը գո՛նէ տասն տարի մը առաջ գործէր սկսած ըլլար: Ամէնէն դժուարահաճ քննադատն անգամ կ'խոստովանի կարծենք թէ ի զուր չէր որ Օրմանեանի պէս եպիսկոպոս մը և Դուրեանի պէս վարդապետ մը տարիներով գացին փակուեցան Արմաշի այն անհրապոյր մենաստանին մէջ, ուր ո՛չ օդն աղէկ է, ո՛չ ջուրն, ո՛չ ուտեստը կամ ամսաթոշակը: Հոն մարդ պատրաստեր են, Եկեղեցւոյ նոյն օրէն գործածելու համար ի հովուութիւն Վիճակաց: Այս կէտը կ'յիշեցնենք քեզ մ'ալ մէկ պարծենալու համար, զի Բիւզանդիոնի այն ընթերցողներ որք երբեմն Արեւելք կ'կարդային հարկաւ պիտի յիշեն թէ անօգուտ կամ ամուլ հաստատութիւն մը չէինք յանձնարարած ժամանակաւ, Արեւելքի մէջ Արմաշու Դպրեվանքը պաշտպանելով իր յաշաղկոտ ընդդիմախօսներուն դէմ:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ձմեռնամուտ.—Նորութիւն մը Մըր Ղրտգրութեան համար.—Խտիվին վերադարձը.—Զուլացինէրը.—Հայ գաղթականները:

ԳԱՀԻՐԷ, 23/4 Նոյմ.

Եթէ ուրիշ երկիրներու մէջ ձմեռնամուտի նշան կ'համարուի ծիծեռնակներուն հեռանալը, Եգիպտոսի համար զբօսաշրջիկներուն երեւումն ընդունուած է անոր տեղ: «Նախընծայ բերքը»—բացատրութիւն մը զոր Իզմիրցիները կ'գործածեն Թուզին համար—հասաւ այս կիրակի Լոյտի շոգենաւով, որուն 600 ուղեւորներէն 150ը Թուրիստ էին, եւ մնացեալներն Եւրոպայէ դարձող անգլիացի հարուստներ: Այս վերջինները գացած էին ամրան տապերուն դէմ ցուրտ կլիմայ մը գտնել, մինչ առաջինները կուգան ձմեռը տաք արեւ վայելու: Բախտաւորն այս մարդիկներն են որ Բնութեան դէմ կ'մաքառին այսպէս իրենց դրամով, թէ անոնք որ կ'ապրին երկրի մը մէջ ուր ամէն եղանակ իր փոփոխականութիւնն ունի,—ինչպէս Վոսփորի գեղեցիկ ափերուն վրայ,— և յետոյ աղքատ իսկ, առանց տեղէն շարժելու, կ'զգայ թէ գարունն սկսաւ կամ աշունը վերջացաւ:

Այս տարի սակայն, թուրիստներուն ներկայութենէն թէ մեր բախտէն— եթէ երբեք գաղթական մը կրնայ մխիթարուիլ ըլլալ—կենսունակ ու անսովոր զուարթութիւն մ'կ'տիրէ Գահիրէի մէջ. ա՛յն պատճառաւ որ առաւօտուն դանդաղ կամ գիշերը կարելի չէ դուրս ելլել առանց ձմեռնային հագուստ կրելու: Ես այս տողերը գրող բարեկամիս իր Եղեւռական պաշտօնական խորհրդ. փողիները թօթափելով, երեւան հանեց: Եւ բալթօ մը որուն օգտակարութեան շրջանը փակուած կ'նկատեց 1895ի ձմեռէն վերջ:

«Կ'աղէկէ՞ր փակյն առաջ բերել այս պարագան» պիտի ըսէք գուցէ: Ինքզինքս արդարացնելու համար պիտի յիշեցնեմ Պէռանժէի մէկ հին երգը՝ իր հին մէկ հագուստին վրայ, զոր արցունքով բաժնուած է Փրանսացի բանաստեղծն, Առանց Պէռանժէ մը կամ գոնէ բանաստեղծ ըլլալու երախտագիտութեան՝ ամէն պարզ մահկանացու ալ կ'զգայ յիշատակ մը, գուրգուրանք մը կ'ունենայ իր գործածած պարագաներուն վրայ, ըլլա՛ն անոնք հագուստ, գիրք, կեղան, ու դեռ ինչ որ տարիներով իր հետ ապրած կամ մաշած է: Կեանքն ալ հալ ու մաշ մը չէ՞ արդէն:

Բայց ինչ պէտք մեկամաղձոտ խորհրդածութիւններու նուիրել Թղթակցութիւն մը որ՝ տեղին ու ժամանակին յարգը գիտցող գործնական Թերթի մը մէջ պիտի հրատարակուի: Այն վայրկեանէն ուր շաբթուան օրերը կ'հրատարակէք ու Ազգ. Հուրերն աւանդական գիծովը չէք բաժներ իրարմէ, կ'գուշակեմ թէ որքա՛ն առատ ու չահեկան նիւթ ունիք, և ինչ յոզնական տողեր: Իրաւունքը ձերն է: Եւ եթէ կ'ներէք որ վերջին չեղում մ'ընեմ նիւթէս, պիտի անեցնեմ թէ Բիւզանդիոնի անդրանիկ տարեշրջանին բոլորման առթիւ հրատարակած ինքնավստահ Ցայտարարութիւնիդ, և մանաւանդ բաժանորդներուն համար ապահովութեան պահեստի գումար մը անձեռնմխելի կերպով մէկ կողմ դնելու դրութիւնը զոր հաստատեցիք, Հայ Մամուլին համար գնահատելի նորութիւններ են, որոնք կ'յիշեցնեն անգլիական լրագրութեան լաւագոյն կողմերը, տոկուն կամք, յարատեւութեան ոգի ու հաւատք՝ սկսուած գործին վրայ: Հեռուէն կը շնորհաւորեմ զձեզ հրապարակաւ, իբրեւ վաղեմի պաշտօնակից մը և գրչի համեստ վաստակաւոր մը:

* *

Երէկ տօնական օրուան մը երեկոյին առած էր Գահիրէ՝ Խտիվին ձմեռնային վերադարձին առթիւ, որ իրիկուան ժամ 5ին (Ը. Ե.) հանդիսաւոր կերպով մտաւ մայրաքաղաք: Այս տարի Ն. Բարձրութիւն ուղղակի գալու տեղ, Նեղոսի վրայ պտոյտ մը կատարեց զբօսանաւով, եւ այցելեց Ստորին Եգիպտոսի գաւառային քաղաքներն ուր անցուց երեք օր: Ամէնուրեք փառաւոր ու համակիր ընդունելութիւն ժողովրդեան ու պաշտօնական մարմիններուն կողմէ, հանդէսներ, լուսավառութիւն ու ահզանք: Երէկ առաւօտ, նախարարները խմբովին եւ Սըր Էլվին Բալմըր (Ելմտական խորհրդական) ընդ առաջ գացին չորս ժամուան տեղ, Շիպին-էլ-Քօմ, ուսկից խտիւական կառախմբով վերադարձան: Կայարանը, չքեղապէս զարդարուած, հավախմբուած էին պաշտօնական մարմիններ, զանազան հասարակութեանց հոգեւոր պետերն, հիւպատոսներն եւ շատ մը ծանօթ անձնաւորութիւնք՝ քաղաքիս հրաւէրով, ինչպէս սովորութիւն է այստեղ: Կայարանէն մինչեւ Աբտինի պալատը տանող լայն պողոտան ու հրապարակները լեցուած էին անհամար բազմութեամբ, ուր եւրոպական տարրն արաբականին հետ խառն, ու Բարեգեան արդուզարդով տեկինը փեւլաճ գեղջկուհիին քով՝ դէմքերու եւ տարազներու ինքնատիպ ու հաճելի այլազանութիւն մը կ'կազմէին: Խտիւական կառքին կ'առաջնորդէին ու կը հետեւէին ալիտակահանդերձ բնիկ հեծելազօրքեր, որոց կ'յաջորդէին աւագանին ու հրաւիրեալները, յետոյ կուգային սկովտական զօրագունդն իր նուագախմբով, անգլիացի զօրավարներ, սպաներ ու պաշտօնատարներ՝ ամենքն ալ համազգեստաւոր: Քաղաքն ամբողջ դրօշազարդուած էր ու մինչեւ գիշեր ոգեւորութիւն տիրեց:

* *

Մեծամեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին Սիամի Թագաւորին ընդունելութեան համար, որ այս երեքշաբթի Նաբոլիէն համբայ ելած է իր զբօսանաւով, ինչպէս հեռագիրը ծանուցեց: Եւ ու չաբաթ առաւօտ Աղեքսանդրիա կ'հասնի: Հակառակ նախապէս ծանուցուած կարգադրութեան, Զուլաւոնիքօրն քանի մը ժամ միայն պիտի մնայ Րաս-էլ-Թինի պալատն՝ հանգչելու, և նոյն իրիկունը Գահիրէ պիտի առաջնորդուի յատուկ կառախումբով: Խտիվին եղբայրը՝ բռնես Մուհամմէտ Ալի և արտաքին գործոց նախարար Պութրոս փաշա՝ վաղն Աղեքսանդրիա կ'ուղեւորին Բըրեմ հիւրամեծար: Ն. Սիամական Վեհափառութիւն Գահիրէի կայարանէն պիտի ընդունուի Խտիվին, Նախարարներուն և Լորտ Քրոմըրի կողմէ: Երկուշաբթի գիշեր Աբտինի պալատը պաշտօնական հացկերոյթ պիտի տրուի վաթսուն հրաւիրեալներով:

Սիամի Թագաւորին այցելութիւններու և պտոյտներու պաշտօնական շարքին մէջ մասնաւորապէս յիշատակելի է Այտայի ներկայացումն որ պիտի տրուի Օբերան, նոր հասնող իտալական առաջնակարգ խումբի մը կողմէ: Այտան, կ'յիշէք, Վէրտիի այդ չքնաղ գործն, Եգիպտոսի մէջ ու Եգիպտոսի համար գրուած, եւրոպական ամենէն մեծ բեմերուն վրայ իսկ նոյն հրապոյրը չունենար ինչ որ կ'ընծայէ իր որորանն եղող այս հոյակապ թատրոնին մէջ: Խտիվական Օբէրայի փայլուն անցեալը կենդանացունող ներկայացում մը ըլլալ կ'խոստանայ այժմէն այդ soirée de galaն:

* *

Այս օտար լուրերուն մէջտեղ, պէտք չէ անշուշտ մոռնամ մեզի յատուկ անցքերէութիւններ ալ հաղորդել: Փոխանցումը տխուր պիտի ըլլայ, բայց գոնէ սրտի մօտիկ: Հայ գաղթականներ յիշեցնեմ որոնք կ'մնան մինչեւ անսովոր կացութեան մը մատնուած: Աւելի քան մէկ տարիէ հետէ Գահիրէի ու Աղեքսանդրիոյ ազգայիններն ու Եւրոպացիները հասուցին ինչ նիւթական նպաստ որ կրնային: Հասոյթի միջոց և դրամ սպառած են այլ եւս ու կրկին յանձնաժողովները լուծուած: Քանի մը հարիւր հոգի կը բնակին դեռ երկու եկեղեցիներու շրջափակին մէջ, չատանալով աղքատիկ ճաշէն որ կ'տրուի իրենց, ու խնտեղծներէն որոնք ձգուած են բակերուն ու խուցերուն մէջ: Անցեալ ամիս Աղեքսանդրիոյ մէջ կազմակերպուած ցայգահանդէսը 250 ոսկիի գումար մը հայթայթեց որ բաւական սփոփանք եղաւ խեղճերուն. այս օրերս ալ Գահիրէի գաղթականներուն հասաւ նպաստ մը որուն կարեւորութիւնն ո՛չ թէ գումարին վրայ կ'կայանայ, համեմատաբար չատ փոքր, այլ տեղերուն հեռաւորութեան վրայ ուր հանգանակուած է ազգայիններու մէջ. Վատի-Հալֆա և . . . Թրանսվալ: Սխալ է ուրեմն երբ կ'ըսեն «աչքէ հեռու՝ սրտէ ալ հեռու». Եղբայրակցութեան ու բարեգործութեան զգացումն երբեմն կ'յաղթէ այս առածը. երանի՛ թէ միշտ եւ ամէն պարագայի մէջ այսպէս ըլլար:

ԳԱՄԲՐ

ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐ ԻՐՈՒՄԷԼԻ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի.)

ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ, 27 Հոկտ.

Գործագործ ընտանիքն, որ պուլկար կառավարութեան կողմէ հրաւիրուած էր, երեք տարուան պայմանագրութեամբ անցեալ շաբթու մեկնեցաւ Սոֆիա, ուր իշխանապետութիւնը մասնաւոր հաստատութիւն մը կ'հիմնէ այս արհեստը տարածելու համար երկրին մէջ: Ուրեմն վերջ կ'գտնէ հոս այս արհեստ, առանց նշանակելի հետք մը թողլու: Այն պայմաններու տակ, որով այս արհեստ սկսած էր չահագործուիլ, տարբեր վախճան մը չէր ակնկալուեր: Ներկայ տնտեսական դադրնապաշ կացութեան մէջ, և գործաւոր դասին գտած ցուրտ ընդունելութեան հանդէպ, ընկերութեան մը հաւաքական ոյժը միայն պիտի կրնար չարունակելի ընել զայն, զէթ ապագային վերապահելու համար անոր ընծայած բարիքն: Բայց տնտեսական —ինչպէս և կրթական — զարգացման զարկ տալու համար հաւաքական ոյժ մը կազմել գրեթէ անկարելի է Էտիրնէի մէջ: Ո՛չ ալ է մարդասիրական գործ, բարեգործական հաստատութիւն անակնկալ արագութեամբ իրեն կրնայ միացնել Ա. Պոլսոյ մեր ազգայնոց բոլոր սըրտերը. բայց կ'երեւայ թէ ապագային վերաբերող ո եւ է հարց գիրենք չի չահագրգռեր չատ: Ալի-Փաշայի (մեծ չուկան) վաճառականաց եթէ ոչ ամբողջութիւնը գէթ մեծամասնութիւնը կ'կազմէին մեր ազգայինք քսան-երեսուն տարի առաջ. տակաւ իրենց քով ընձիւղեցան յոյն եւ հրեայ խանութպաններ, որոնք աստիճանաբար անկարելի ըրին հայ խանութպաններու մեծ մասին ապրիլ այդպէս իրենց հետ հզօրապէս մրցող գրացութեան մէջ: Ժամանակ մը սեղանաւորութիւնը մի միայն Հայերուն զբաղումն էր, այսօր մէկ հատիկ ներկայացուցիչ չունին այդ գործին մէջ: Ամբողջ Ալի-Փաշայի մէջ եւ կրնանք ըսել ամբողջ Էտիրնէի մէջ մէկ հատիկ առեւտրական ընկերութիւն կայ, նախորդ սերունդէն կազմուած: Ուրիշ երկու երեք ընկերութիւններ ալ կան, բայց կազմուած են մի եւ նոյն գերդաստաններու անհատներէ: Բայց ինչ որ կ'ուզէինք ըսել, և ինչ որ մեծ մտադրութեան արժանի է, տեղւոյս վաճառականութիւնն ամէն խնամութիւն դադրեցուցած է արհեստներու հետ. ճարտարարուեստներէ օգտուող վաճառական չենք ճանչնար հոս: Կ'վաճառեն ինչ վիճակով որ գնած էին: Կաշիի վաճառականը չի ճանչնար ոչ խաղաղ, արդն ոչ մսավաճառ, եւ կերպասի վաճառականը բնաւ գործ չունի ոչ Ներկարարին եւ ոչ ոստայնանկին հետ: Էտիրնէի շրջակայ գիւղերու բնակիչները, չատ աննշան բացառութեամբ, իրենց պէտքերն իրենք կ'հայթայթեն: Ականջը խօսի Փոքր-Ասիացի մեր վաճառականներուն: Այս գիւղերն անմշակ բայց չատ ընդարձակ ասպարէզներ են: Պէտք է չահագործել զանոնք: Մեծ դժուարութիւն մը չկայ անոնց (գիւղացիներուն) ճաշակն ուսումնասիրել եւ անոր համեմատ վաճառելի ապրանաց նոր սեռեր կազմել: Այս բանը կրկնակի ծառայութիւն պիտի մատուցանէ երկրին. նախ՝ Նոր եղագ մը պիտի պարզէ վաճառականութեան առջեւ, երկրորդ հողագործները պիտի կապէ հողին եւ արջառներուն հետ, անոնց ձեռքէն առնելով կկոց եւ տարոն: Ամէն մարդ իր տարրին մէջ. զարգացման անվրիճելի պայման մ'է այս: Իբր ծգրակացութիւն կ'ըսենք թէ ժամանակն է որ թէ՛ առեւտուրի եւ թէ արհեստներու մէջ մեզի ծանօթ պայմանագրական շաւղէն խոտորինք քիչ մը: Փոքր դեղեւում մը մեզ կ'ընկղմէ քնոյ մը մէջ, որմէ մենք չատերս պիտի արթննանք «Ի սէր Յիսուսի» թեւերուն տակ ապաստանելու կարօտ: Երիտասարդ մը, Գ. Արամ Պարտիզպանեան, լուսանկարչատուն մը կ'բանայ: Առաջին եւ միակ հայ լուսանկարիչն է այս որ կուգայ հրապարակ, իրեն հետ բերելով արհեստին յառաջդիմութիւնները: Իրմով է որ Էտիրնէի լուսանկարչութեան մէջ կ'մտնեն Բրոֆ. Սավանի կատարելագործեալ մեքենաներն եւ Աւէթիլէնի լոյսին կիրառութիւնը: Կ'խնդակցինք երիտասարդ արհեստագէտին և կ'մաղթենք որ իր օրինակը նախաձեռնարկ ոգւով օժտեալ արհեստաւորներու պար մը բերէ հրապարակ:

** Ուրիշ արուեստագէտ մալ կուգայ թղթը կաս պաստառ զտոլը մը մեկոցաւ մեր սեննակներուն մէջ ամփոփել բնութեան հրաշալիքները: Բնածին տաղանդ մ'է Յովհաննէս Պէրբէրքեանն: Տղայութեան հասակին մէջ, երբ տակաւին Յովհաննէս կ'ուղղագրէր իր անունն, այնչափ ճշմարտութեամբ լուսանկարներ ընդօրինակած է, որ տարակուսիլ չէին տար թէ պիտի ըլլար վերջապէս այն, ինչ որ է այսօր, — տաղանդաւոր նկարիչ մը: Բայց այս արուեստագէտը բնաւ վարպետ տեսած չէ, այլ միայն վարպետի գործեր, գլուխ-գործոցներ, որոնց սիրահարած է, և բան մը խնայած չէ զանոնք ընդօրինակելու: 8—10 տարիներ առաջ, երբ պատանեակ մը տակաւին, գրասեղանի առջեւ ճակատը խոնարհեցուցած կ'զբաղէր, եկեղեցական մը որ վերահսկողութեան պաշտօն ունէր վարժարանին մէջ, կը նշմարէ այս տղուն գինքն ուշադրութեամբ դիտելը: Կ'կասկածի թէ այս յամառ նայուածքներն ինչ նպատակ ունէին: Զգուշութեամբ կ'մօտենայ, և առանց միջոց տալու որ փոքրիկն աւրէր իր գործը, քարտախտակը կը վերցնէ: Վերատեսուչը չի կրնար զսպել իր հիացումն երբ գինքը կը տեսնէ նկարուած այդ սեւ տախտակին վրայ լուսանկարի ճշտութեամբ: Վարժարանէն յետոյ իրեն զբաղում կ'ընէ նկարչութիւնն, եւ որովհետեւ բռնադատուած կ'զգայ ինքզինք քանի մը փարա չահելու իրեն և իրեններուն համար, կ'սկսի բանիլ, ուրիշներուն հաչուոյն պատերուն վրայ նկարելով: Վերջին տարիներս Յոյն նկարչի մը հաչուոյն նկարներ կ'չինէր կամ լուսանկարներ կ'մեծցնէր: Այս նկարներն, որոց տակ ստորագրելու իրաւունքը չունէր, յոյն արուեստակցին փառքը կազմեցին: Քանի՛ անգամներ երբ իր չինած նկարներուն հանդէպ յոյն վարպետն յաճախորդներուն հիացողական բացագանչութիւններուն առարկայ կ'ըլլայ վարը, ցուցափեղկին առջեւ, ինքը վերէն, իր աշխատանոցէն կ'կրկնէր. «Նկարուցդ այդչափ ես ինքն եմ գծող,—Բայց յափշտակէ գփառսն այլ ոք գողը» Հիմակ ինք իր հաչուոյն կը գործէ: Արդէն մեծ համարում կ'վայելէ օտարներէն: Պուլկարաց ժիմնազը գինք կոչեց գծագրութեան ուսուցչութեան: Իր մեծադիր նկարներն որ Թղթավաճառանոցներու զարդը կը կազմեն, այնչափ չնչին գնով կ'ծախէ որ մէկ երկու տասնեակ ոսկիով կարելի է կազմել հաւաքածոյ մը որ մշտական կերպով կարենայ մեր աչքի առջեւ պարզել Թափանցիկ ծով մ'՝ իր մկանանց վրայ նաւերու հանդարտ սահելով, բլրակներ՝ պուրակներով պսակուած, գահաւանդներ՝ ջրվէժներու արծաթ սահանքով, լճակներ՝ լուսնկային չառայլից ներքեւ պլպլուն, և անտառներ՝ որոց ներսը տուներ և բոյներ կ'պահուըտին: Շատ գեղեցիկ առիթ մ'է այս, որմէ օգտուիլ գիտնալու է: Եւ առով պիտի հաստուցած ըլլանք գինն այն փառաց պսակին, զոր երիտասարդ նկարիչը պիտի գայ հիւսել օր մը Ա. Պոլսոյ հայ գաղթականութեան ճակտին, իր անունը միացնելով Պէտանի, Բեաթիպեանի և Գարոնեանի անուններուն:

Դ. Ս.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՁՐՈՅՑՆԵՐ (*)

ԿԵՂԾ ԲԱՀԱՆԱՆ

Էվվէլը կաչղում չընոց (կարդալ չգիտցող) մաւդ մը գեղ մը կեղթայ տէրայի (տէր հայր) հագուստով, ու խաբէ կու գեղցիք թէ ես ձեզի տէրէութիւն (քահանայութիւն) կ'ընիմ: Ըն օրին էլ ըն գեղը վաչգապետ մը եկած ունէր: Վաչգապետը, տէրը, ժողովուչդը կեչթոն ժամը: Վաչգապետը տէրէյին ձեռքը աւետարան մը կուտայ: Տէրը աւետարանը կ'անէ ձեռքը կելէ սեղօնը նէչէր կու(կակսի). «Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս սաէ՛. գնացի գնացի փոքր գեղ մը, ինծի ասցին թէ եկէ մեզի տէրայ մը ըլէ, տարեկանդ հարուր ու վիցսուն կչեար կուտօ՛նք: Հարուրը վաչգապետին, միսսունն տէրայի՛ն»: Վաչգապետը քթին առջեւը մ'կակ կու, ու ժողովուչդին կ'ասէ թէ՛ «Ի ես տէրան պէտք (լաւ) տէրայ քէչ էու միրուսը (մօրուքին) ըմըը մէկ մաղը դուղի (չերմի) գեղ է: Վաչգապետը կ'ասէ. «Էլ ինիկը է) գնա ծոմերը դուռը քով կոյնէ, ու ելլող ժողովուչդ օրնէ:» Տէրն չերմայ կ'անը քով կոյնի կու, ելլող ժողովուչդը օրհնուչի համար ծոպովուչն էլ մտին պէնած ինէր միրուսը ուցն բերան ըլլուչը, դանը միրուսը մաղ մը փնտէ կու, ըմուով (ձիւնէգեով) խաղճին կզակը արտունըլուսյ կըլին, ինքն էլ ըն տեղըն փախչիլ կու:

ԲԱՐԻԲԷՆ ՁԱՐԻՔ

Սրեք հոգի ղուրպէթ կեչթոն: Եչթալը եչթալ, օր մը կուէքկեչթոն խոսէր: Սրկուսը քիչ չատ փարա ունին, մէկը չունի: Սրկուսը խորղոմ մը գնին կու, չունեածը կասէ թէ՛ ես ըլլէ ձեռ փարա չունիմ, ձեր խորթըն մանամ ընիր (անոնք) էլ ըն մաչը կանոնուն օրթընին պաոկին կու: Խորղոնը կաանուն վրըներն, պզտիկ կաճայ է մէկը քաչէ կու՝ մէկէը բաց կըլլի, մէկէը քաչէ կու՝ մըկէը բաց կըլլի: Էմ քաձին կու՝ հըմ կառուին կու, ըն օրթաքինն էլ կասէ թէ ոչ փարա տուի ոչ կառւիմ կու: Ըսիր քաչէլ քաչելը (քաչելով քաչելով) կելլին կուռին կու, իրար ծեծին կու, կեչթոն դատաւորին: Դատաւորը հայցնէ կու թէ ասէք ինչ է: Ըսոց մէկը կասէ թէ՛ ես ու ինա ընկեր խորղոն մը գնեցաք, ինա ընկերս էլ փարա չունէր, օրթըն առաք պաոկեցաք, ինա ընկերս գիչերը խորղոնը վրէյէս քաչեր կու ինծի չէր տալ, չունեցող ընկերս ալ կասէր թէ ոչ փարա տուի ոչ կառւիմ կու. վերջապէս չատ կառւեցաք քիչ կառւեցաք, եկաք քովդ, ի՛նչ պիտի անեն աւէ: Դատաւորը կասէ. «Ասոր ըն մաչը օրթընիդ առնուչին տեղը՝ դունք երկուքդ ծածկուէյքը ըն էլ թողէյքը՝ էտ կոիւը չէր ըլլի»:

Ս. Մ. ԳԱՍԱՊԵԱՆ

(*). — Պարտիզակի մօտերը գտնուող Օրտուցի գեղջուկներէ հաւաքուած:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ. — Օսմ. և Հելլէն պատուիրակաց աւզի օրուան գումարումը չատ կարճ եղաւ, որովհետեւ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա կայս. Պալատ գնաց ներկայ գտնուելու ի պատիւ գերման դեսպանին տրուած հացկերոյթին։

—Մոնիդէօս կ'իմանայ թէ հաշտութեան վերջնական դաշնագիրը ՇԲ. օրը պիտի ստորագրուի։

—Օսմ. և հելլէն պատուիրակներն երէկ 14րդ անգամ գումարեցան Խարիճիյէի մէջ և մինչեւ ուշ ժամանակ խորհրդակցեցան։

—Հեռագրական լուրի մը նայելով հաշտութեան դաշնագրոյն 14 յօդուածները վաւերացեր են։ Այժմ բանակցութեան առարկայ են Բարիգիւլագինները, պատերազմի տուգանաց որոշումն, [illegible] այդ կազմելի յանձնաժողովին մէջ հելլէն անդամ գտնուելն և գրաւեալ վայրերու մէջ գաղթականաց ապաստ վերադարձը։

—Աթէնքէ կ'գրեն թէ հելլէն կառավարութիւնն և ժողովուրդը մեծապէս կ'բաղձան որ հաշտութեան բանակցութիւնք փութով աւարտին։ Երկրին մէջ տիրող ճգնաժամութիւնը մեծ անհոգութիւն կ'պատճառէ կառավարութեան, որ անձկանօք կ'սպասէ հաշտութեան կնքուելուն։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ. — Հելլէն կառավարութիւնն հրահանգ տուաւ սահմանագլխոյ գծման յանձնաժողովոյ հելլէն պատուիրակաց նոր քարտէս մը գծել սահմանագծին համար՝ նշանակելով այն տեղերը, ուր կայաններ պիտի կառուցուին սահմանագլխի պահապանաց համար։

ԱԹԷՆՔԷ Նոյեմ. 9 թուով հեռագիր մը կ'հերքէ այն լուրը թէ ֆինանսական Ցանձնաժողովոյ անդամոց միջեւ կարծեաց անհամաձայնութիւն ծագած ըլլայ։

—Թայմզը երկար Վիէննայէ ի մասին Աթէնքի կ'պատասխանէ մէկ քանի սնդանացրոց հետ որք պատրաստ առաջարկութիւններ պիտի ընեն տուգանքի փոխատուութեան և Թրքերէն—Լարիսայի երկաթուղւոյն շինութեան համար։

—Աթէնքէ կ'գրեն Նոյեմ. 8 թուով. Հակակշիռ Յանձնաժողովն երեկ գումարուեցաւ, նիստը երկար տեւեց։ Գլխաւորապէս զբաղեցան մաքսատանց եկամուտներուն վրայ, օտար պատուիրակներու [illegible] կ'ուզէին մինչեւ իսկ դիւանական ծախուց վրայ։ Վերջնական որոշում չտրուեցաւ։ Պատուիրակները դեռ հակակշռի ենթակայ եկամուտներն չեն որոշած։ Միայն յայտնեցին մանրամասնութեամբ գիտնալ երկրին ելմտական վիճակն և թէ պարտքերու քանի կրնան յատկացնել փոխատուութեամբ մանաւանդ Թեսալիոյ մէջ։ Այս ուսումնասիրութիւնը կատարելէն յետոյ պիտի կրնան հակակշռին ձեւը ճշդել։ Արդէն ժին պարտատերաց հետ կարգադրութիւն ըլլալէ, խնդիրն ալ հակակշռի կիրառումէն պատ պիտի գործադրուի։ Պատուիրակներն առ այս բանակցեցան ելմտական նախարարին հետ և ուզեցին տեղեկանալ Ցելլէն կառավարութեան առաջարկութիւններուն. Նախարարը պատասխանեց թէ կառավարութիւնն, յօգելով չուտ կարգադրել, կարեւոր զիջումներ ըրած է բաղդատմամբ իր հասոյթի աղբեւներուն և ելմտական թղթատարին երջին դէպքերու։ Յանձնաժողովը պահանջեց նաեւ գինիի մաքսի պրոյ հասոյթներուն ցուցակը։ Գերման ու անգլ. պատուիրակները տեղեկութիւններ ուզեցին մաքսանենգութիւնները զսպելու եղանակին և անոնց վերաբերեալ օրինաց վրայ։ Կ'ըսուի թէ այդ օրէնք եթէ անբաւական նկատուի, օտար պատուիրակները պիտի պահանջեն աւելի խիստ օրէնք մը գործադրել։ Պատուիրակաց պահանջմամբ, ելմտական նախարարութիւնը պաշտօնեաներ ղըրկեց դաշտերը մաքսատուններ քննելու։ Յանձնաժողովը նոյնպէս կ'ուզէ ուսումնասիրել երկաթուղեաց վարչութեան գործառնութիւնները։

ԿՐԵՏԷ. — Ծանուցինք թէ Ջիրաքոյրոյի մէջ ամբողջ ընտանիք մը սպաննած ըլլալու յանցանօք մեղադրուած անձինք դատուեցան ի Հանեա, եւ թէ անոնցմէ չորսն անպարտ արձակուելով, երկուքը ցկեանս բերդարգելութեան դատապարտուեցան։ Վերջին լուրեր սա մանրամասնութիւնները կ'հաղորդեն դատավարութեան վրայ. — Դատն սկսաւ անցեալ ԴՇ. եւ աւարտեցաւ ԵՇ. իրիկուն։ Ընդհ. դատախազը պահանջեց որ ամբաստանեալոց երեքը մահուան դատապարտուին և երեքն ալ աքսորի։ Պաշտպան փաստաբանը ֆրանսացի սպայ Մ. տը Սէն-Մօրիս սրտայոյզ պաշտպանողական մը խօսեցաւ. չորսին համար անպարտութիւն խնդրեց և երկուքին համար ալ դատաւորներին ներողամտութիւն։ Բ. նիստին ընդհանուր դատախազը պահանջեց որ ամբաստանեալոց երեքը կոնակնուն հրացանի բռնուին։ Պաշտպան փաստաբանը նորէն խօսեցաւ սրտաշարժ կերպով։ Դատարանն արձակեց իր վճիռն ինչպէս յիշեցինք քիչ մը վերը։ Դատապարտեալք անմիջապէս Փրանս. մարտանաւ մը դրուեցան Սուտա ղըրկուելու։ Քաղաքին մէջ կատարեալ անդորրութիւն կ'տիրէ։

—Միլոբոզամոյի մէջ գումարեալ Կրետացւոց ընդհ. ժողովոյ ներկայացուցիչք, որոց Բ.Քրոմբրի երթալը ծանուցինք, կ'ըսեն բաց առէկ կազմակերպութեան համար զօրս պայման պիտի առաջարկեն։

—Ցունաստանի դահլիճը հրաժարականներ մը պատրաստեց Կրետէի համար զինուց վաճառումն և աքտածութիւնք։

—Հանեայէ կ'հեռագրեն թէ ծովակալ Քանէվարօ Եէրաբէդրա գացեր է։ Իտալեան Սարտէնիա զրահաւորն Իզմիր ուղեւորեր է։

—Հանեայէ կ'գրեն թէ Կրետացւոց պետերն Աքրոդիրիի մէջ կրօնական արարողութիւն մը կատարեր են. նախագահ Տօքտ. Սփաքիանաքիս ալ ներկայ գտնուեր է։ Արարողութենէն յետոյ հելլէն դրօշը վար առնուեր է։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ. — Պելկրատի օսմ. դեսպանը տեսակցեր է Սերպիոյ վարչապետ Մ. Վլատան Եորկեվիչի հետ։ Դեսպանն ու վարչապետն համաձայներ են երկուց երկրաց միջեւ եղած բարեկամական յարաբերութիւնները։

ԱԹԷՆՔԻ մէջ զինուորական ատեան մը առջեւ պիտի դատուին պատերազմի ատեն դասալիք եղած և հաւ ուրիշ յանցանքներով ամբաստանուած անձինք։ Ասոնցմէ տասն անցեալ Ուր. դատուեցան. երկուքն անպարտ արձակեցան, միւս հինգ տարուան բերդարգելութեան դատապարտուեցան և միւսները զանազան պատիժներու։

—Մեծ Տէրութեանց Աթէնքի դեսպանք անցեալ Ուր. տեսակցեցան վարչապետ Մ. Զայիմիսի հետ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՊԱՆԻԱ. — Աւզի օր ծանուցինք թէ Սպանիոյ կառավարութիւնն գոհ չէր է բացատրութիւն պահանջեր զօր. Վէյլէրէն Քուպայէ մեկնելէ առաջ ըրած յայտարարութեանց համար։ Անուղղակի ճամբով առնուած հեռագիրք կ'հաստատեն այս լուրը։ Վերապահութեամբ կ'հաղորդուի եւրոպական լրագրաց թէ զօր. Վէյլէր ըսած ըլլայ որ Սպանիոյ կառավարութեան վարմունքը չատ ողբալի կ'թուի. մէկ կողմէ հանրապետականաց երես կուտայ և միւս կողմէ պահպանողականաց։ Զօր.ը՝ զինք Սպանիա տանելիք չոգենաւուն մէջ յայտարարեր է նաև թէ միտք ունի նոր կուսակցութիւն մը կազմել որ կրթնած ըլլայ իրեն համակիր զինուորական զօրութեանց։ Հարցուցեր է թէ քանի հրամանատարաց և պայքար թէ իր քաղաքականութեան կուսակից են. եթէ հաստատական պատասխան տան, անուններն պիտի արձանագրէ յառաջիկային վարձատրուելիք անձերու ցուցակին մէջ։ Վերջապէս կ'ըսուի թէ զօր. Վէյլէր անհաշտ Սպանիացիները բարենորոգմանց գործադրութեան դէմ զգուշ է, և ինքը չոգենաւ նստելէ առաջ հրամանատարութիւնը չէ յանձներ զօր. Նավարոի։ Ասկէ զատ Մարէշալ Պլանքօ, ապստամբութեան վիճակն յայտնող ոչ մէկ տեղեկութիւն կամ պաշտօնագիր գտած է իր տրամադրութեան տակ։

—Հավանայէ կ'հեռագրեն 6 Նոյեմ. թուով.— Բանակին առողջապահական ընդհ. քննիչը տեղեկագրեց թէ վերջին օրերս առողջապահական լուրջ միջոցներ ձեռք առնուած են։ Հիւանդանոցաց մէջ 15,000 պառասալքեալք կան, որք չաւ սնունդի միայն պէտք ունին։ Զօր. Պլանքօ յայտարարութիւն մը ուղղելով զօրաց, գովեց անոնց ընթացքն եւ յիշեցուց թէ պարտին միշտ կարգապահ ըլլալ եւ յարգել անհատական ստացուածքները։ Զօրավարն հրամայեց որ զօրքերու ընդդիմացող ընտանիքները պահպանոյ ունեցող քաղաքները տարուին։

—Հավանայի ինքնավարականք կարեւոր գումարումներ ըրեր են, որուն մէջ հերքուեր են բարենորոգումներու հակառակող աւանդապահներու խօսքերն, եւ այսպէս բարոյական աջակցութիւն մ'ունեցեր են ինքնօրինական ծրագրին։

ԱՒՍՏՐԻԱ. — Վիեննայէ կ'հեռագրեն Նոյեմ. 6 թուով. — Ելմտացոյցի խորհրդարանական յանձնաժողովը, որուն յանձնուեցաւ Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ պետական առժամեայ պայմանագրութեան օրինագիծը, կ'բաղկանայ 48 անդամէ՝ 33ն աջակողմեան երեսփոխաններ են և տասնեհինգը ձախակողմեան. կ'յուսացուի որ տեղեկագիրն յառաջիկայ չաբթու աւարտի, որպէսզի Երեսփ. ժողովը կարենայ ԵՇ. (այսօր) երկրորդ ընթերցմամբ վիճաբանել օրինագծին վրայ։ Յանձնաժողովը նոյն առժամեայ պայմանագիրը քննելու համար գումարուեցաւ անցեալ ՇԲ. օր։ Ելմտական նախարարն առանց կարեւորութիւն տալու ընդդիմադիրներու խափանարար ընթացքին, կարեւոր բանախօսութիւն մ'արտասանեց, որուն մէջ պնդեց թէ անհրաժեշտ է երկարաձգել պայմանագրութիւնն, երկու տեսակէտով. մին՝ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ օտար տէրութեանց հետ ունեցած տնտեսագիտական յարաբերութեանց, և միւսն Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ քաղաքական յարաբերութեանց տեսակէտով։ Յայտնեց միանգամայն թէ պէտք է փոխել ներկայ պայմանագրին հիմերն, եւ պետութեան երկու մասերուն միանգամայն յատուկ ծախուց մէջ, պէտք է աւելցնել Հունգարիոյ մասնակցութեան բաժինը։

— Երեսփոխանական ժողովոյ մէջ Տքթ. Լուէկըր նախ հակառակ խօսեցաւ պետական պայմանագրին, բայց յետոյ իր բարօգմամբ հետ քուէարկեց յանձնաժողովոյ յղումը, ուսկից կ'հետեւի թէ Տօքթ. Լուէկըր կ'ուզէ մեծամասնութեան մէջ մնալ։ Իր բարեկամը Տօքթ. Բաթայի՝ հաղուագիւտ հակահրէական մը՝ ընտրելի պաշտօնեայ մ'եղաւ Երեսփ. ժողովոյ փոխ-նախագահութեան, այն պաշտօնին որ պարապ էր երբ ասպետ Աբրահամովիչ Ա. նախագահ ընտրուի։

—Պայմանագրութիւնը քուէարկութեան անմիջապէս յետոյ դահլիճն նախարար մը պիտի անդամակցի իբր. ներկայացուցիչ Պոհեմիոյ, առանց պաշտօնատան մը պետ ըլլալու։ Այս կարգի պաշտօն մը Դաաֆէ կոմսին վարչապետութեան ջրջանին հաստատուեցաւ 1879էն 1892, զոր վարեց Մ. Բրազակ։

— Վիեննայի քաղաքապետական խորհրդոյն մէջ նորէն անհանդարտ դէպք մը տեղի ունեցաւ անցեալ Ուր.։ Յունիական փոքրամասնութեան պետերէն Տքթ. Վոկլէր արտաքսուեցաւ։ Տքթ. Լուէկըրի և հակահրէական մեծամասնութեան կողմէ իր երկու ընկերաց արտաքսուելուն դէմ բողոքելու համար։ Ասոր վրայ յառաջդիմականք ժողովէն հեռացան, անարգական արձակելով Տքթ. Լուէկըրի դէմ։

—Պերլինցի Բրոֆ. Մոմսըն՝ Բէչդայի լրագրի մը մէջ նամակ մը հրատարակելով յայտարարեր է թէ ի Հունգարիա պէտք է հասկնան թէ հարկ է պաշտպանել Աւստրիոյ Գերմանները, որպէս զի Հունգարիոյ Թագաւորին քովիկը «չհեծական մեծ պետութիւն մը» չդարձնայ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ. — Տիրահէ արշաւախումբը Մայտանի շրջակայքը Սաֆէտ-Քոհի լերան ստորոտ հասնելէ ի վեր անգործ չէ մնացած։ Սըր Ուիլեէմ Լաքարդ կարուանաց համար ճամբայ մը շինել կ'տայ մէ իր բանակատեղէն՝ Ատրաքայէ Մասդուրայի հովիտը պիտի տանի՝ Սամբաղա լերան վրայէն անցնելով. անկէ ալ մինչեւ Մայտան ուրիշ ճամբայ մը պիտի շինուի։ Թղթատարական կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը հաստատուած է որ ի մօտոյ ամէնօրեայ պիտի ըլլայ։ Հեռագրութիւնք կատարուած են լեռնային այն վայրերու մէջ, ուր ամրութիւնք շինուած են Աֆրիտիներու կողմէ։

—Սիմլայէ կ'հեռագրեն թէ Սամիլի Օրաքզաիները նամակ մը ուղղելով Մայտանի բանակատեղն, հաշտութեան համար պայմաններ առաջարկեր են. այս մասին բանակցութիւնք պիտի կատարուին իրենց պետին և անգլ. պատուիրակի մը միջեւ. բայց չի կարծուիր որ ապստամբք ամբողջութեամբ տրամադիր ըլլան ընդունելու։ Անգլեւհնդիկ զինուորք ամէնէն աւելի Զաքքա-Խէլներէն կ'նեղուին։ Առաջիններէն մէկ քանի ուղտապան մեռան և հինգ զինուոր վիրաւորուեցան։

—Հնդկաստանէ եկած հեռագիրք կ'ըսեն. «Պէտք է վերջնապէս գրաւել Սըր Ուիլեէմ Լոքարդի այժմ գտնուած երկիրն, իբրեւ լաւագոյն լուծում մը» Փրանս. Թերթեր կ'քննադատեն զայն և հակառակ կ'գտնեն Մր. Պալֆուրի յայտարարութեան թէ Անգլիա Աֆղան սահմանագլխոյն վրայ երկրակալութիւն ընելու քաղաքականութեան հետամուտ չէ, բայց, կ'յարեն Փրանս. լրագիրք, Անգլիա Չիթրալի համար ալ նախ այսպէս ըսաւ և սակայն յետոյ գրաւեց։

ՄԱՀՈՒ ՊԱՏԻԺ. — Երէկ ծանուցինք թէ Գահիրէի մէջ անգլ. զինուոր մը՝ Ճէյմս Ուօլքըր՝ իր ընկերն սպանած ըլլալուն համար, անցեալ ուրբաթ պիտի կախուէր, բայց Լորտ Քրոմըրի տրուած աղերսագրի մը վրայ մահու պատժին գործադրութիւնն յետաձգուած էր՝ աղերսագիրը Լոնտոն հեռագրուած ըլլալով։ Արդ, Լ. Սալզպըրի պատասխաներ է Լորտ Քրոմըրի թէ չի կրնար հակառակիլ այդ վճռագրոյ գործադրութեան, որովհետեւ համաձայն զինուորական օրէնքին, Անգլիայէն դուրս ուրիշ տեղեր այս օրինակ յանցանքներ զինուորական ատեանին առջեւ կ'դատուին։ Հետեւաբար Ճէյմս Ուօլքըր Գահիրէի միջնաբերդին մէջ կախաղան հանուեր է անցեալ ուրբաթ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Բայխսդագի կեդրոնական կուսակցութեան պետը՝ Մ. Լիէպէր՝ Էքս-լա-Շափէլի մէջ բանախօսութիւն մ'ընելով յայտարարեր է թէ վերջերս Հօէնլոէ իշխանին հետ տեսակցութիւն մ'ունեցեր է Յիսուսեաններուն Գերմանիոյ մէջ բնակելուն մասին դրուած արգելքին վերցուելուն վրայ, Հակառակ Ռայխստագին մէջ այս օրէնքին ջնջման ի նպաստ քանիցս տրուած քուէին, իշխանը կ'յարատեւէ կացութենէն բան մը չփոխել։

ՔՈՐԷԱՅԻ Թագաւորը խնդրեր է Ցարէն, որպէս զի արտօնէ թայյակոյանէն գնդ. Բուդիոդա, Սէուլի մէջ պատերազմական նախարարի պաշտօնն ընդունելու. Ցարը տրամադիր է եղեր հաւանութիւն յայտնել։

ՍՈՒՏԱՆ. — Մորնինկ Բոսդ կ'իմանայ թէ եգիպտական իշխանութիւնն որոշեր է այս տարի այլեւս չյառաջանալ ի Սուտան։ Քիչնըր փաշայի ընթացող լրագրական Թղթակիցք Եուն մը դառնան։ Նոյն լրագիրը կ'բողոքէ ջնջուած այս յամրութեան և անշարժութեան դէմ, որով փոխանակ երկաթը տաք տաք ծեծելու եւ Սուտանցիներն ահաբեկ Ձգած ատեննին պարտութեան մատնելու, Ծարգումի արշաւանքէն ձեռք բերուած բոլոր օգուտը վրայ կուտան Պէրպէրի մէջ վեց չաբաթ պարապն անցնելով։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը զօրահանութեան նոր օրէնք մը հրատարակեց, որ մասնաւորապէս Հրէից համար մեծ կարեւորութիւն ունի։ Ասկէ առաջ Հրեայք նկատուելով իբրեւ այնպիսի օտարականներ որ միրիշ երկրի մէջ զինուորական օրէնքի մը ենթարկուած չեն, ստիպուած էին զինուորագրուիլ, առանց սակայն իբրեւ ռումանացի հանչցուելու։ Այս նոր օրէնքով ազատ կ'մնան զինուորական ծառայութենէ, ի փոխարէն իրենց եկամուտին համեմատութեամբ որոշուած տուրքի մը, զոր պիտի վճարեն մինչեւ 50 տարեկան հասակնին։ Այս կերպով ռումէն բանակէն 30,000 հոգի պիտի պակսի, սակայն արդէն իրենց հրամանատարաց վստահութեան զրկուած ըլլալով, իրենց պակսելը մեծ կորուստ մը չէ։ Մնաց որ այս թիւը լրացնելու համար Հրէից տրուած տուրքով բռնաւորմանացներ պիտի զինուորագրուին։

ՍՈՖԻԱՅԷ կ'հեռագրեն. — Պուլկարիոյ Ազգ. Ժողովը, ինչպէս ծանուցինք, վարչապետ Մ. Ստոյլովի առաջարկութեամբ, ուղերձ մը քուէարկեց ի պատասխան իշխանական ճառին։ Մ. Ստոյլով այս առթիւ յայտարարեց թէ Թուրքեւհելլէն պատերազմի պահուն Պուլկարիոյ բռնած ընթացքն, Եւրոպայի մէջ լաւ տպաւորութիւն յառաջ բերաւ, թէ Թուրքիոյ և Ռումանիոյ հետ բարեկամական յարաբերութիւններ ունի և թէ Ֆերտինանտ իշխանն առաջացած է ի մօտոյ Վիեննա երթալով այցելութիւն տալ Ֆրանձ Եոզէֆ կայսեր։ Ընդդիմադիրք, որք հազիւ տասնեւհինգ հոգի էն կ'բաղկանան, խստիւ բողոքեցին Պուլկարիոյ ընթացքին դէմ ի մասին Տօպրուճայի հողոյ խնդրոյ, յայտարարեցին թէ իշխանն իր ճառին մէջ խօսած չէ Ռուսիոյ եւ Սերպիոյ հետ իր յարաբերութեանց վրայ։

—Ելմտական նախարարը դեռ չը մատոյց ելմտացոյցն, որ կ'երեւի թէ դեռ հաւասարակշռուած չէ տարւոյս հանձնաքերուն դէպքութեան պատճառաւ։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԹԷ ՎԷՊ. — Բարիզի ոստիկաններն անցեալ ուրբաթ գիշեր Սէն գետի կամուրջներէն միոյն տակէն ձերբակալեցին 26 թափառաշրջիկներ, որոց մէջ կ'գտնուէր Ռոլէն անունով մէկն, որ տարօրինակ արկածներու ենթակայ եղած է։ Այս մարդ 1883էն ալ ճիշդ հիմակուան պէս աղքատ վիճակի մէջ էր։ Օրին մէկը գնաց արուարձանի տան մը գետնայարկը պառկեցաւ։ Մինչ քնանալու կ'պատրաստուէր, մոմիկը ծրար մը կնշմարէ. կ'բանայ, և ի՞նչ տեսնէ. մեծարժէք հին դրամներ, 5000 Ֆր.ի ոսկեդրամ և 30,000 Ֆր.ի պանքտոմս. չէր կրնար աչքերուն հաւատալ։ Ոչ իսկ վայրկեան մը մտքէն անցուց այս գանձին տէրը գտնել. ծրարն առածին պէս Պելճիա փախաւ... գողի մը պէս։ Հոն զանազան ճարտարագործական ձեռնարկութեանց մասնակցեցաւ և յաջողեցաւ բեռք կապել։ Այն միջոցին Թրանսվալի ոսկեհանքերն երեւան ելան ու հոն գնաց, դրամատնակ մը բացաւ և բաւական յաջող գործեր ըրաւ։ Ժամանակ մը վերջ անխորհուրդ ձեռնարկներու հետեւանօք սնանկացաւ։ Բայց բոլորովին կորսնցուցած չէր հարստութիւնը։ Մնացած քիչ մը դրամով Սպանիա գնաց. վիճակահանութեան տոմսեր գնեց եւ անոնցմով բաւական մեծաքանակ պարգեւներ չահեցաւ. այ եւս հարուստ էր։ Սեղանաւորի մ'ընկերակցութեամբ դրամատուն հիմնեց հոն ալ, բայց պարզապէս խաբեբայ մ'էր ընկերն, որ օրին մէկը փախաւ, հետը տանելով ամբողջ հարստութիւնն։ Այս անգամ Ռոլէն բոլորովին կործանած էր. Բարիզ կը դառնայ առանց սոսկ մ'ունենալու գրպանն, ու կ'սկսի նուակ ուրեմն ձեռք առնել իր թափառաշրջիկի կեանքը։ Թերեւս կ'յուսար երկրորդ անգամ ալ հարստութիւն ձեռք բերել անոր շնորհիւ, բայց բանտը գտաւ իր առջեւ։ Աւասիկ վէպերական պատմութիւն մը, որ եթէ վէպի մը մէջ պատմուէր ճշմարտանման պիտի չըմբռնուէր մեզի։

ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 9 Նոյեմ. — Կոլուխովսքի կոմսն այս իրիկուն հոս հասաւ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Քաղաքապետական պաշտօնատան մէջ ի պատիւ նոր Լորտ Քաղաքապետին տրուած հացկերոյթին ատեն, պատերազմական նախարար Լէնստաուն մարքիզն յայտարարեց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը պէտք է երկրին պաշտպանութեան միջոցները վերաքննութեան ենթարկէ։ Լ. Սալզպըրի ըսաւ թէ Ափրիկէի մասին օտար կառավարութեանց հետ եղած բանակցութիւնք բարեկամական ոգւով մը կ'շարունակուին։ «Անգլիա երկրակալութիւն չուզեր, ըսաւ վարչապետը, վաճառականութեան եւ քաղաքակրթութեան տարածման միայն փափաքող է»։

—Լ. Սալզպըրի Արեւելեան խնդրոց վրայ այսպէս խօսեցաւ. «Եւրոպական ներդաշնակութիւնը թէեւ խոչընդոտներով չկրցաւ եւ կեցնել զՑունաստան պատերազմէ, սակայն ընդհ. խաղաղութիւնը պահպանեց եւ միւս կողմէ թոյլ չտուաւ որ Ցունաստան անձնայաւն ըլլայ Կրետէի խնդիրն, որ չարդ լուծուած չէ, ի մօտոյ պիտի կարգադրուի և կ'յուսամ թէ յետ այնուհետեւ Եւրոպայի մէջ խաղաղութիւն երկար ատեն շարունակէ»։

ՊԵՐԼԻՆ. — Կ'ծանուցուի թէ երեք գերման դաշնակից պետութիւնք հակառակ քուէ տուած են զինուորական օրէնքի բարենորոգման մասին եղած կառավարական ծրագրին։

ԲԱՐԻԶ. — Նախարարաց խորհրդին մէջ վարչապետ Մ. Մելին և պատերազմական նախարար զօր. Պիյօ յայտարարեցին թէ հարիւրապետ Տրէյֆիւս օրինաւոր եւ արդար դատաստանով մը դատապարտուած էր։ Դատական նախարարին նոր բան մը ներկայացուած չըլլալով, կառավարութիւնն ուրիշ բան չի կրնար ընել, բայց եթէ պահանջել գործադրութիւնն ապահովել։

ՎԻԵՆՆԱ. — Երեսփ. ժողովն երէկ վիճաբանել սկսաւ առաջարկութեան մը վրայ՝ նախարարութիւնն ամբաստանութեան ենթարկելու՝ Պոհեմիոյ մէջ լեզուի խնդրոյն մասին տուած հրամանագրին համար։ Գերման յառաջդիմականաց պետը՝ Ֆոն Ֆունքէ՝ վեց ժամ շարունակ խօսեցաւ այդ առաջարկին ի նպաստ։ Յառաջիկայ նիստը վաղը պիտի գումարուի։

ՀՌՈՄ. — Րիօ Եանէյրոյէ (Պրագիլ) կ'հեռագրեն թէ Եսբիրիտօ Սանթօ նահանգին մէջ հրոսախումբ մը իտալեան գաղթականաց վրայ յարձակեր է։ 6 մեռեալ և 2 վիրաւոր կայ։ Իտալիոյ դեսպանը պահանջեց միջոցներ ձեռք առնել։

—Վիեննայի մէջ պապական նուիրակ Տ. Դալեանիի և Սերպիոյ դեսպանին միջեւ եղած բանակցութեանց հետեւանօք, որոշուեր է որ Սերպիա ներկայացուցիչ մ'ունենայ ի Վատիկան։

ԲԱՐԻԶ. — Երեսփ. ժողովն երէկ առանց վիճաբանութեան ընդունեց Զ. զօրաբանակը կրկնապատկելու ծրագիրն, ինչպէս նաեւ Ալժէրի և Թունուզի հետ ծովային և թղթատարական պայմանագիրը։ Յետոյ ընդունեց ներքին ելմտացոյցին մի քանի յօդուածները։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԱՌԱՋԻՆ ՁԻՒՆՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Յորդառատ անձրեւներն ու սաստիկ ցուրտն որք երկու—երեք չաբաթէ ի վեր կ'տիրեն Պոլսոյ վրայ՝ երկրաշարժի մանր մանր ցնցումներով համեմատ կամ չեղաւել, երէկ միջօրէին յանգեցան կանխատեսուած իրականութեան, կարկուտախառն ձիւնով մը ձմեռնամուտը գուժելով Պոլսոյ աղքատներուն։

Շա՜տ տարիներէ ի վեր, մեր պաշտօնն եղած է գրել հայ մամլոյն մէջ այս խորագիր՝ «Առաջին ձիւնն ի Կ. Պոլիս» ձմեռնամուտին առթիւ ակնարկ մը նետելով աղքատներուն վիճակին վրայ, և յանելով երկու բառով վերյիշել զգացումներն այն դասակարգերու, որոց հոգւոյն վրայ ամէն օր մը կարծես կ'ծգէ Պոլսոյ շրջակայ բլուրներն իր սպիտակ զգեստին տակ ծածկող ձիւնը։

Բայց կրնանք ըսել թէ ո՛չ մէկ տարի Առաջին Ձիւնն այնքան անհուն վիճակի մէջ գտած էր աղքատներն որքան այս տարի՝ քի աշխարհական դադարի կամ տնտեսական տագնապի հետեւանքները մի կողմէ, հացին աժեւութին և փայտին սղութիւնը միւս կողմէ, իրաւ է ողջամ ծանր և զրկանքներով տառապալոց բեռնաւորեալ ձմեռ մը կ'սպառնան աղքատներուն։

Անցեալ ձմեռ ալ աղքատներն աղքատ էին, [illegible] ի վեր պատերազմին չունեցան բարեկեցութեան հասնելու, քանի որ տնտեսական դադարն անհետացումը գանդաղ էր ի հարկէ։ Բայց գոնէ անցեալ ձմեռ արմտիքն աժան, հացն յայտ էր, և ածուխի ու փայտի արդի սովանման չգոյութիւնն ու սղութիւնն ո՛չ իսկ կ'երեւակայուէին անցեալ ձմեռ։

Շատ տարիներէ ի վեր յուսած տեսնուած բան չէր որ Նոյեմ. ամիսէն առաջ ձիւն տեղար Պոլիս. Ընդհանրապէս ձիւնը Ս. Ծնունդին ժամանակ կ'սկսի գալ Վոսփորի ափերուն վրայ, և Պոլսեցիք վարժուած են խիստ ցուրտերը Դեկտ.ի արեւադարձէն ետքն զգալու։ Այս առատ թղաչափ մը ձիւն կայ տանիքներուն վրայ, և յաճախող ցուրտ մը ձմրան էն սաստիկ շըրջանները կ'յիշեցնէ ամէնէն ծերերուն Պոլսեցիին։ Հա՞րկ է յիշեցնել թէ աղքատներուն կարօտութիւններն ու տառապանքներն ո՛րքան աւելի զգալի և կսկծալի կ'ընէ անհրապոյր եղանակին այսքան անակնկալ խստութիւնն, և միւս կողմէ ո՛րքան կ'շատցնէ այն մանր մանր գործերուն որք չատ մը աղքատներու թէեւ օրապահիկ մը հանելու միջոցը կ'ընծայէին։

Գոհունակութեամբ ծանուցինք անցեալ օր թէ Թօփհանէի Նպաստամատոյց Յանձնաժողովէն այս անգամ ալ 2,200 ոսկիի գումար մը ղրկուեր է Պատրիարքարան ի նպաստ Փոքր Ասիոյ հայ կարօտելոց։ Շատ բարեդէպ նպաստ մը արդարեւ, երբ այն կարօտելոց վիճակն ալ ո՛չ նուազ ծանր պէտք է ըլլայ, յիշելով որ Պոլսոյ համար բացառութիւն եղած այս ձմեռ անոնց համար սովորական վիճակն է այս ամիսներուս։ Պոլսոյ մէջ քիչ չատ ամէն կողմ Նպաստամատոյց մարմիններ կան, և թէպէտ անցեալ տարի օտար բարեգործական մարմիններն ոչ սակաւ օգնեցին և այս տարի օգնութեան նշմարը չի տեսնուիր, բայց մինչեւ մէկ աստիճան յոյս ունինք միշտ թէ Պոլսոյ մէջ յետին կարօտեալին ու թշուառին գէթ վերջին վայրկենին սփոփիչ մը կրնայ գտնուիլ։ Թաղականները մէջ տեղեր կան որ այսպիսի բարեգործական մարմիններ գոյութիւն չունին, կամ անունով միայն կան. զի աւետարական ձախորդութենէն ամենքն ալ առհասարակ

ձգտումն են, ինչպէս Թղթակցութեանց մէջ մերթ ընդ մերթ կը նկարագրուի։ Այսպիսի պարագայից մէջ գէշ ապաքէն պարտինք յիշել թէ իրարու օգնելու պարտականութիւնն ընդածին է մարդկային բնաւորութեան։ Ամէն բարեգործութիւն պաշտօնական մարմիններէն սպասելու իրաւունք չունինք, և մեզմէ իւրաքանչիւր որ իր շրջանակին մէջ իր տեսած կամ լսած թշուառ ընտանիքին օգնութիւն ընծայելը մարդկութեան սաղձին պարտքը սեպելու է․ իսկ անոնք որ այսպիսի դիւրութիւն չունին, անշուշտ աղէկ կ՚ընեն եթէ իրենց նպաստն յանձնեն էն վստահելի հոգեւոր իշխանութեան։ Պատրիարքարանն ալ հարկաւ պարտք պիտի համարի իրեն փառաւուած նպաստը վաղ ընդ փոյթ հասցնել ո՛ւր որ ամէնէն աւելի աղքատական պէտք կայ Թանկագին կեանքեր փրկելու անօթութեան ու ցուրտին ճիրաններէն։

Ս. Պատրիարք Հայրը լսելով որ կայս. Անձնական Գանձուն Նախարար Բարձր. Միքայէլ փաշա Փորթուգալ անձնական տկարութիւն ունեցեր է, այս Գշ. զՏ. Զաւէն Ծ. Վ.ը ղրկելով Նշ Բարձրապատուութեան ողջախոսութիւնն հարցուց։

—Ս. Պատրիարք Հայրն Երէկ բարի գալստեան այցելութեան գնաց Պապական Նուիրակ Գեր. Տ. Պոնէթթիի, որ կ՚ըսեն թէ շնորհակալութիւն յայտներ է Ն. Ամենապատուութեան՝ այն կենսաղաղէտ վերմակներին համար զոր Հռոմայ Քահանայապետին ներկայացուցչին նկատմամբ տնեցած էին Տրապզոնի և Սամսոնի առաջնորդական տեղապահներն, իր Ձյն կողմէն այցելութեան առթիւ։

—Գաւառներէն ազգայինք մեզ գրած են, ի ձեռն Աբրահամ էֆ. Տէր Աբրահամեանի, քսան երկու օսմ. ոսկի, Վարագայ Վանուց Մանկանց ին համար։ Այս գումարն յանձնեցինք Ս. Պատրիարք Հօր, նոյն նպատակին յատկացուելու։

—Տրապիզոնէ կ՚գրեն թէ հո՛ն ազգային [illegible] ընտանիքի կ՚հասնին չատ մ՚ընտանիներ հաւաքած ռուսական սահմաններէ, իրենց բնակավայրերը գաղթելու չորսին։ Հարիւրի չափ ընտանիքներ կազմուած են՝ Փոքր Ասիոյ Նիքսի գաւառներէն Տրապզոնէ եկող, ազգայիններէ հարցնելով եթէ յետ գաղթականութեան հիմնուելու [illegible] ընտանիք Պոլսէն էին ի Տրապիզոն մեզ եկած կողն յով գրանցուցիչ կ՚ընտանի։

—Մերձաւոր մէջ կ՚իմացնեն թէ [illegible] տեղապահ Տ. Մուշեղ Ծ. Վ., հիւանդի մէջ ու երկրոյ քարոզ խօսեր է եկեղեցւոյն մէջ, ուր խուռն բազմութիւն կար. զի ժողովուրդն երկար ժամանակէ ի վեր քարոզ չէր լսած։ Այցելեր է մօտակայ վանքերն, եւ նորոգութիւնները, ընդունելութիւն գտնելով նաեւ տեղային իշխանութիւններէ։ յետոյ մեկներ է Խարբերդ, ուր կուսակալին ներկայանալէ ետքը, պիտի ուղեւորի իր պաշտօնավայր, Արաբկիր։

—Խաբի Նէհրէ մեզ կ՚գրեն թէ Բէօթահիայի առաջն. տեղապահ Տ. Մկրտիչ Վ. Վարդանեան գանց բրած ըլլալով իր քաղքի Շէհիրի Թեմը ու Գիւտ Թաշի տօնին ջըը Պիլէճիկի առաջնորդ Տ. Մովսէս Ծ. Վ. Կէօմրիւքճեան այցելեց եւ քարոզ խօսեցաւ․ Նամակագիրը նկարագրելով Շէհիրի ազգ. վարժարանաց խեղճ վիճակն, առաջն. տեղապահին ուշադրութիւնը կ՚հրաւիրէ, եւ կ՚գանգատի թէ Բիլէճիկի մէջ իր կոկիկ ... եկեղեցական իր անձնական հանգիստը կ՚սիրէ, եւ ժխորմունքներէն զատուելէ ի վեր բանի գործի չէ։ Մեք չենք կարծեր որ նամակագրին այս գանգատն հիմնաւոր ըլլայ։

—Կարինէ կ՚գրեն մեզ Հոկտ. 15 թուով.—Ուսումն. Խորհուրդն երկու ամսուան արձակուրդի ժամանակը պարապ անցընելէ վերջ, դպրոցական վերամուտի առթն մեծն յիշեց տեսչութեան յարմար մէկը պաշտօնի կոչելու պէտքն եւ սկսաւ հետագրել ամէն կողմն, բայց չկրցաւ անձ մը գտնել, որովհետեւ տրամադրելի անձինք արձակուրդի օրերուն պայմանագրութիւններ կ՚քելով, մէկ մէկ պաշտօնի ձեռնարկած էին արդէն։ Սեպտեմբերն անցաւ եւ տակաւին դասերն սկսած չեն եւ այսպէս արձակուրդն 3 ամիս եղաւ իրենց համար։ Աղջկանց վարժարանն ալ անկերպարան է. յետոյ դրչուելով պաշտօնի կոչուող վարժուհիք հասարակ ընթերցանութեան մէջ անգամ տկար են. եւ 350 ղրշ. ով բերուած ընդհ. տեսուչը կարող չէ բարեկարգել վարժարանը։ Լաւագոյն չէ՞ր ըլլար անոնց ամսականով 7—8 անփորձ օրիորդներ բերելու տեղ միմիայն դրամով 3—4 կարողներ կոչել պաշտօնի։ Ձմռանանք ըսել թէ Ուսումն. Խորհրդոյ արքաննականերն եղող դասատուաց ամսականք բաւական գոհացուցիչ են։»

—Պաթումէ մեզ գրուած նամակէ մը կ՚տեղեկանանք թէ Պաթում, Սոխումգալէ և Նգերական ծովեզերեայ երկայնութեամբ գաղթականներու երր հին հուրիւր ընտանիք կան հաստատուած, որք կրցած են գործ գտնել, և լաւ յարաբերութեան մէջ են տեղացիներուն հետ։

—Բերայի Էսաեան վարժարանի ուսուցիչ Ց. Բագրատունի էֆ. անուանուեր է Ընդհ. Տնօրէն Բերայի ազգ. վարժարանաց։ Մեզ նամակ մը գրելով, կ՚ծանուցանէ թէ մինչեւ երկու ամիս պիտի չարեկարգէ մանաւորապէս Էսաեան Լարժարանն եւ ընդհանրապէս բոլոր ազգ. վարժարանները Բերայի, եւ կ՚խնդրէ քննադատներէ որ երկու ամսուան համար վարկ մը բանան իրեն, թող ըննեն։ Եթէ մինչեւ երկու ամիս յաջողած չըլլայ, պիտի հրաժարի։ Սպասենք եւ յուսանք։ Անտեղի առաջարկութիւն մը չէ բրածը։

—Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Պատրիարքարան իջնելով մինչեւ երեկոյ զբաղեցաւ ընթացիկ գործերով. պատրաստել տուաւ դիւանին՝ վաղուան Խառն Ժողովոյ Օրակարգին մէջ դրուելիք խնդիրներն, իրենց սահրպողականութեան կարգով։

—Երէկ Պարսից Շահին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, ի դիմաց Ս. Պատրիարքին Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Ծ. Վ., ընկերակցութեամբ Ս. Պատրիարքի անձնական քարտուղար Տ. Սմբատ Ծ. Վ.ի, Պարսից դեսպանատուն գնաց շնորհաւորութեան։ Դեսպանը պատուասիրութեամբ ընդունեց և մեծարեց Պատրիարքարանի պատուիրակները։

—Տ. Արիստակէս Ծ. Վ. Վանմքեան Պրուսայէ նամակ մ՚ուղղելով Ս. Պատրիարքին, կ՚յայտնէ թէ առաջնորդ. տեղապահութեան գնալով բնաւ պաշտօն չընդունիր, այլ ... որ քուէով Առաջնորդ ընտրուի պատրաստ է երթալ։ Կրօն. Ժողովը վերջին նստին մէջ Տ. Արիստակէս Ծ. Վ.ի Պրուսայի առաջն. տեղապահութենէն տուած հրաժարագիրին ընդունելով յետոյ, որոշեց ժամանակ մը հրաւիրել զինք մինչեւ յաջորդ ... մայրաքաղաքս գալով Կրօն. Ժողովոյն ներկայանայ, բացատրութիւն տալու այս մասին։

—Տ. Վարդան Ծ. Վ. Շէքլամեանի եպիսկ. Թագ դնելու նկատմամբ Պաղատիոյ առաջն. տեղապահ Ոսկանեան Տ. Տաճատ Ծ. Վ. նամակ մը գրած էր Կրօն. Ժողովոյն եւ արդարացնել ջանացած էր զՏ. Վարդան արքեպ. պատճառաբանելով թէ եպիսկ. չկեցած քաղաքներու մէջ ժողովրդեան թախանձանաց գոհացում տալու համար վարդապետաց տուած են եպիսկոպոսական Թագ դնել։ Կրօն. Ժողովն ոչ միայն որոշեց յանդիմանական գիր մը ուղղել առ Տ. Վահրին արքեպ., այլ եւ ազդարարագիր մը ղրկել առ Տաճատ Ծ., որ ուրիշ անգամ եկեղեցւոյ կանոնաց եւ աւանդութեանց հակառակ վարուղներուն փաստաբանութիւն չընէ։ [Much ado about nothing.)

—Իսկէնտէրունի Քառասուն Մանկանց եկեղեցին տակաւին փակ կ՚մնայ, առ ի չգոյէ եկեղեցականի։ Այս մասին Կրօն. Ժողովոյ կողմէ գրուեցաւ Հալէպի Առաջն. Տեղապահ Ներկարարեան Տ. Պետրոս Ծ. Վ.ի, որ շուտով քհնյ. մը ղրկէ հոն Հալէպէ կամ մօտակայ վիճակներէն։

—Ռոտոսթոյի Տ. Ղեւոնդ քհնյ.ի կրկնամուսնութեան թեկնածութեան խնդիրը դարձեալ Կրօն. Ժողովոյ օրակարգին մէջ անցած է։ Արդէն այս մասին Ս. Էջմիածնէն բացասական ու վճռական պատասխան առնուած է. ուստի որոշուեցաւ յանուն Կրօն. Ժողովոյ վերջնագիր մը ուղղել յիշեալ Տ. Ղեւոնդ քհնյ.ին որ միսանգամ այդ տեսակ խնդիր չյարուցանէ պաշտօնապէս կամ ոչ-պաշտօնապէս։ Հակառակ պարագային կարգազուրկ պիտի հրատարակուի։

—Գանտիլլիի Ս. Առաքելոց եկեղեցին և Օթէնիայի Ս. Կարապետ եկեղեցին վերջին ամիսներս քահանայ մը ապրեցնելու անբաւական ըլլալով, կէսագոց կէս-բաց վիճակի մը մէջ կ՚գտնուին։ Կրօն. Ժողովը՝ նկատելով որ յիշեալ երկու գիւղերուն մէջ ալ քիչ չատ հայ ընտանիքներ կան, որոնց եկեղեցիները փակ չպահել և երկուքին համար ալ զատ քահանաներ կարգելով, ասոնց համար յատկացուց ամսական 200ական ղրշ. որ պիտի մատակարարուի մայրաքաղաքիս 16 եկեղեցիներէն 10ական և 20ական ղրշ. գանձուելով։

—Գրենական Ցանձնաժողովոյն հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են ի նպաստ գաւառացի աղքատիկ ուսանողաց.— Գեր. Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազան 108 ղրշ., Տեարք՝ Ս. Մանուկեան Որդիք՝ 112, Արսէնեան 108, Գ. եւ Ց. Աստուածեան 216, Կ. Ինճիճեան Որդիք 108, Գ. Աստուածատուր 95, Ո՞ւ 216, Ս. Գայաճըլեան 108, Ո՞ւ 47 ½, Ո՞ւ 40։

—Ցուցակ ուսուցչական վկայականի արժանի հանդիսացողաց.— Ուսուցիչք. Տեարք՝ Արշակ Տարատադանեան, Արշակ Խաչատուրեան, Անդրանիկ Արզումանեան, Գառնիկ Գաքամաճեան, Գրիգոր Սարաֆեան, Երուանդ Գէորգեան, Երուանդ Էպէեան, Զարեհ Նեմցէեան, Լեւոն Զաթըրեան, Լեւոն Եազմաճեան, Հայկ Գալըըեան, Հրանտ Ջալըքեան, Մատթէոս Թորոսեան, Ցարութիւն Գանթարճեան, Սանատրուկ Գումրաեան, Պետրոս Համամճեան։ Ուսուցչուհիք. Օր.ք՝ Արմաւենի Ժամակոչեան, Երմնէ Մանուէլեան, Էլիզա Ոսկանեան, Մառի Փորթուգալեան, Մաննիկ Կիւմիւշեան, Մելինէ Գովանճեան, Ծաղկինէ Երէցեան, Լուսին Եակ Գալըեան, Նոյեմի Գարամաճեան, Նոյեմզար Գուրամանճեան, Սաթինիկ Պէյլիկճեան, Վեհանուշ Ստեփանեան, Տիրուհի Թորոսեան, Տիրուհի Գալֆաեան, Վարդուհի Էքսէրճեան, Տիգրանուհի Ջատիկեան և Տկն. Նեքտար Մեսրոպեան։— Սոյն երեսուն երեք ուսուցիչք եւ ուսուցչուհիք կը հրաւիրուին ներկայանալ Ազգ. Պատրիարքարան, եւ յետ կանոնական գործողութեանց, ստանալ իրենց վկայականն Ուսումն. Խորհրդոյ Քարտուղարութենէն։ (Կնիք Ուսումն. Խորհրդոյ)

Կ. Պոլիս, 27 Նոյեմ. 97.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Սըվազի նահանգին Հաֆիզ գաւառակին Գայմագամ անուանեցաւ Միթհերի Գայմագամի օգնական Եուսուֆ էֆ։

—Երուսաղէմայ նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի օգնական անուանեցաւ Ճէլալ Տիւրեանի նախնական դատարանին նախագահ Խօճէր Լութֆի էֆ։

—Դ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Վիէննայի օսմ. դեսպանատան Դ. քարտուղար Ահմէտ Սալիհ պէյի։

ԷՐԶՐՈՒՄԷ կ՚հեռագրեն առ Իգդամ, թէ քննութեան համար սահմանագլուխ ղրկուած անձինք քննութիւնն աւարտելով վերադարձեր են։

ՀԱՅՔ Ի ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ.— Նիւ Եորք Հէրըլտի կողմէ, կ՚ըսէ Թ. Հագիգաթ, երեց Հիլտորդ և ուրիշ Թղթակից մը Փոքր Ասիոյ հայաբնակ գաւառաց մէջ ուղեւորութիւն մը պիտի կատարեն՝ այդ տեղերու Հայոց վիճակին նկատմամբ ճշգրիտ տեղեկութիւններ առնլու և, կ՚յարէ Հագիգաթ, չարամիտ անձանց ոմանց յերիւրանքներն հերքելու՝ իրենց տեսածներովը։ Կայս. կառավարութիւնն ուզելով որ վստահելի անձանց կողմէ ստոյգ տեղեկութիւնք հրատարակուին, որոշեց երեցին ու ընկերոջը տրամադրութեան տակ դնել մէկ քանի պաշտօնեայ և ջոկ մը հեծելազօրք։ Այս Ամերիկացիք Կ. Պոլսէ մեկնելով Տրապիզոնի, Էրզրումի, Վանայ, Տիարպէքիրի և Խարբերդի նահանգները պիտի այցելեն. յետոյ Այնթապի ճամբով Իսքէնտէրուն պիտի երթան, ուրկից Կ. Պոլիս պիտի դառնան։ Ռումանացի հրեայ Մ. Հէքման Շէքի, որ կ՚ըսէ Հագիգաթ, անկողմնակալ հրատարակութիւններ ըրած է Նիւ Եորք Հէրըլտի մէջ, իբրեւ Թարգման պիտի ընկերանայ ամերիկեան երէցին։ Դիւրութիւն պիտի տրուի որ այս ամերիկացիք Հայ կղերականաց եւ միսիոնարներու հետ տեսակցին։

—Փոքր Ասիոյ նահանգաց մէջ քննութիւն կատարելու պաշտօն ունեցող Ցանձնաժողովը, զոր կ՚կազմեն Մէսաբիֆի Մէքթուպճի Սըըրի պէյ և այլք, երէկ Տրապզոն ժամներ է։

ԴԵՐՄԱՆԻՈՑ դեսպանին ի պատիւ աղջի գիշերը Կայս. Պալատան մէջ տրուած սեղանին ներկայ գտնուեցան նաեւ դեսպանին որդին եւ աղջիկն, ընդհ. հիւպատոսը, դեսպանատան երէցն եւ Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհուրդին գերման պատուիրակ Մ. Լինտաու։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած ունկնդրութեան ներկայ գտնուեցան նաեւ արտաքին գործոց նախարարն, արարողապետ Մունիր փաշա, Օր. Ֆոն Սաուրմա Եէլչ, Մ. Մաքս ֆոն Սաուրմա Եէլչ եւ դեսպանատան խորհրդականն ու Ա. Թարգմանը։ Վեհ. Սուլթանն ականակուռ Մէճիտիյէ պատուանշան եւ Իմթիազի ոսկի շքադրամ շնորհեց դեսպանին, Ա. կարգի Շէֆագաթ՝ աղջկանն և Գ. կարգի Մէճիտիյէ՝ որդւոյն եւ այլ եւ այլ պատուանշաններ դեսպանին հետեւորդաց։ Հացկերոյթէն յետոյ նուագարանաց համերգ մը տրուեցաւ։

—Պարոն Ֆոն Սաուրմա Եէլչ այսօր Արեւելեան Ճեպընթացով կ՚մեկնի մայրաքաղաքէս։ Նոր դեսպան Պարոն Մարշալ Ֆոն Պիպէրշդայն Շբ. կ. Պոլիս կ՚ժամանէ։ Խարիճիյէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ եւ դեսպանատան Ա. Թարգմանն Էսթիոնէ գացին ընդառաջ նոր դեսպանին։

—Աւստրիոյ դեսպանն երէկ Բերլինէն հրաժեշտի սեղան մը տուաւ ի պատիւ Ֆոն Սաուրմա Եէլչի։

ԳԱՄԱՐԱՆ զրկուելիք առողջապահական մարմին պիտի նախագահէ Տոքթ. Սդիեբովիչ։ Կ՚բաղկանայ մեց բժիշկէ, մէկ դեղագործէ եւ առողջապահական 21 պաշտօնեայէ։ Բժիշկներէ երեքն արդէն Գամարան կ՚գտնուին. իսկ միւսներն երէկ ճամբայ ելան։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՔ.— Մալէզիացի երեք հարիւր ուխտաւոր Ճիտտէ ժամներ են՝ Մէքքէ երթալու։

Մ. ՔԱՆՊՈՆ.— Ցայտնի չէ թէ Ֆրանս. դեսպան Մ. Քանպոն երբ պիտի դառնայ Կ. Պոլիս։ Ի Ֆրանսա իր կնոջ քով կ՚գտնուի, որուն վիճակն այնչափ աղէկ չէ։ Մօնիթէօր այս առթիւ կ՚ներքէ այն լուր թէ Վիէննայի Ֆրանս. նախորդ դեսպան Մ. Լոզէ Կ. Պոլիս պիտի փոխադրուի փոխանակ Մ. Քանպոնի։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղեաց միջոցաւ կանխուած զինուորականն ծախուց եւ նոյն Ընկերութեան ու Հանրօգուտ Շինութեանց պաշտօնատան միջեւ գտնուած առկախ խնդիրները կարգադրելու համար յանձնաժողով մը կարգուեցաւ Մալիյէի մէջ։ Սոյն յանձնաժողովոյ կ՚անդամակցի Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան։

ՍԵՐԳԻՈՑ վարչապետ Մ. Վլատան Եորկեվիչ, նախորդ դեսպան Կ. Պոլսոյ, այսօր մայրաքաղաքս կուգայ իր հրաժեշտի գիրը մատուցանելու։

ԻՏԱԼԵԱՆ դեսպանատան Արփէքէր ... պիտի յաջորդէ Մէ...։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ հինգ մարտանաւեր որ Մէգմէրի կ՚գտնուին, այսօր Իզմիր պիտի երթան, ուրկից Նոյեմ. 8/20 ին Մալթա պիտի ուղեւորին։

ՊԵՐԼԻՆԷ կ՚հեռագրեն առ Իգտամ թէ օսմ. կառավարութիւնը կատարեալ բարենորոգումներ ի գործ դրած է իր բանակներուն համար. Նոր զրաւթեամբ թնդանօթներ և ռազմական իժեղէններ պիտի գնէ։

ՊԱՐՍԻՑ Շահին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երէկ ընդունելութիւնք կատարուեցան պարսիկ դեսպանատան մէջ։ Կայս. Պալատէն և Բ. Դրան կողմէ յատուկ պաշտօնատարք դեսպանատուն երթալով, շնորհաւորական այցելութիւն տուին։ Շնորհաւորութեանց պահուն նուագեցին զինուորական նուագածուք որք Սէրասքէրի Դրան կողմէ ղրկուած էին։ Օսմ. պահականաւն որ դրօշներով զարդարուած էր, միջօրէին թնդանօթ քաշեց։

ԱԾՈՒԽ.— Արդէն գրուած է թէ մօտակայ գաւառներէն մայրաքաղաքս ածուխ բերուելու համար միջոցներ ձեռք առնուած են։ Մինչեւ որ ադոնք հասնին, չհաղորդութեանց առաջքն առնելու համար՝ ներքին գործոց նախարարը քաղաքապետութեան Խորհրդոյ նախագահին պէտք եղած հրամանները տուաւ, աղջի օրը։ Միւս կողմէ ներքին գործոց և անտառաց ու հանքաց նախարարութեանց միջեւ բանակցութիւններ կատարուելով միջոցներ խորհուած են Ազք. Պոլսոյ, Սելանիկի, Իզմիթի և Պիգայի կողմերէն ածուխ վաղընդփոյթ ածուելու բերելու։

ՁՄԵՌԸ.— Վերջապէս . . . քան օրէ ի վեր անընդհատ տեղացող անձրեւներէ և փչող սաստկաշունչ քամիներէ յետոյ երեկ իրիկուն սկսաւ ձիւնել։ Այս առտու ամբողջ մայրաքաղաքը ծածկուած է մէկ թիզի չափ ձիւնով, որ մինչեւ առտու տեղացած էր սաստիկ փոթորկով։ Երէկ իրիկուն Սկիւտարի և Կասըմ, ի վերջին շոգենաւը իրենց որոշեալ ժամէն ուշ մեկնեցին, մանաւանդ Պէյլէքի վերջին շոգենաւը թէ՛ ուշ մնաց և թէ Օրթագիւղի առջեւ բաւական կեցաւ նաւամատոյցը գտնելու, զի ձիւնախառն քամիէն կարելի չէր նաւամատոյցը տեսնել, բայց յետոյ յաջողեցաւ մօտենալ։ Այս առտու Այոզէֆանոսէ եկող առաջին կառախումբը Զէյթուն Պուռնի առջեւ պարտաւորեցաւ քառորդ ժամ մը կենալ, որովհետեւ հեռագրական գերանները գծին վրայ տապալած էին, բայց կառուղիք վերցուցին զայնս, որով կառախումբը կըրցաւ ճամբան շարունակել։ Այլեւայլ տեղերու մէջ մանաւանդ ի Տոլմա Պաղչէ չատ մը ծառեր արմատախիլ եղան։

ԹՈՓՔԱՏԻ մէջ միշտ պիտի գտնուի 400 հոգինոց զինուորական վաշտ մը որուն համար զօրանոց մը պիտի շինուի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԻ վերաշինութեան համար մատուցուած ծրագիրը քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն աւարտեց գերման զինագործարանաց ծրագրերն եւ այժմ Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ զինագործարանաց ծրագիրը կ՚քննէ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Թուրք լրագիրք կ՚արտատպեն Նոռի մէկ հրատարակութիւնն որով կ՚հերքէ այն լուր թէ Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ միջեւ անհամաձայնութիւն ծագած ըլլայ։

ԹՈՒՐՔԵՒՍԵՐՊԻԱԿԱՆ սահմանագլխոյ պահպան զօրաց համար աշտարակներ պիտի շինուին։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանն՝ իրեն երկու հազար ոսկի շնորհուելուն համար երախտագիտական ուղերձ մը մատոյց ի Կայս. Պալատ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ.—Ինչպէս ծանուցինք, Առեւտրական եւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա միանգամայն ընդհ. տնօրէն կարգեցաւ Երկրագործական Դրամատան։ Վեհ. Սուլթանն այս անուանման առթիւ գոհունակութիւն յայտնեց Ճէլալէտտին փաշայի՝ այն խոհականութեան համար որով կ՚վարէ թէ՛ իր պաշտօնատան եւ թէ նոյն Դրամատան գործերը։ Դրամատան Վարչական Խորհուրդն, որուն նախագահն է Վսեմ. Նուրեան էֆ., եպարքոսական պաշտօնագրով մը իմանալով այս անուանում, իր շնորհակալութիւնն ու գոհունակութիւն յայտնեց առ Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա։ Նախարարը գրաւոր շնորհակալութիւն յայտնեց, գովելով Երկրագործական Դրամատունն որ կատարելով երկրագործաց հանդէպ իր ունեցած պարտականութիւններն, արտասովոր պարագայից մէջ Պետութեան ալ կ՚օգնէ. յարեց թէ այս դրամատան սոյն ընթացքը գոհունակութիւն կը պատճառէ Վեհ. Սուլթանին։ Նախարարը կ՚յանձնարարէ որ դրամատունն յարատեւէ այս շաւղին մէջ։

ՍՂԵՐԴԻ կոբընթեր կառավարիչ Սիւլէյման Ֆաիզ պէյ այսօր իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԱՐԿԱԾՔ.—Երէկ Սելանիկէ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանող իտալեան շոգենաւին մօտ մակոյկ մ՚ընկղմեցաւ, որուն մէջ գտնուող չորս հոգի ծովն ինկան, բայց ազատուեցան։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ Ընկ. Մոսուլ շոգենաւը, նաւապետ Ճոնսըն, ընդհ. վաճառքով Հըլէն հոս հասած պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ
ՇԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎՇԱՆՃԵԱՆ

Կ՚Պոլիս Եսկի Զապթիէ ճամբէսի Թիւ 63 Իզմիր օթէլին դիմաց։

Այս վաճառատուն, որ եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ պարբերաբար կ՚ստանայ ամէն տեսակ ասեղնագործի և ձեռագործի վերաբերեալ նիւթեր, ընտիր ապրանքներու ճոխ մթերք մ՚ունի․ ինչպէս աթլազ, գատիֆէ, բլիւշ, քօրտօնէ Էպրիւշիւմ. Ալճէրիաի և Ֆլոշ մետաքս. չեննլ, սըրմա, կլապտան, ճավախ և ուրիշ ամէն տեսակ քանավաներ. գորգի եւ բարձի համար նոր մօտէլներ, թաւշեայ և մետաքսեայ քօրտօններ ևլն։ Աթլազի և Թաւիշի վրայ բանուած ճաշակաւոր նկարներու ճոխ հաւաքածոյ մը միշտ պատրաստ կ՚գտնուի, ինչպէս բարձեր, մուճակներ, լուսանկարի շրջանակներ, քանավա գորգեր ևլն։ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց պատ. յաճախորդներ, ինչպէս նաև դպրոցական հաստատութիւններ, որք այս վաճառատունէն մեծ կամ փոքր քանակութեամբ գնումներ ընել կ՚փափաքին, կատարելապէս գոհ պիտի մնան ապրանքներու ազնուութենէն և գներու չափաւորութենէն։ Ասեղնագործի արհեստագէտ գծագրիչ մը պատրաստ կը գտնուի միշտ վաճառատան մէջ։ 15—1

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ.—Եթէ կ՚ուզէք քիչ աշխատութեամբ եւ մէկ օրուան մէջ ստանալ գրելու կանոնները սորվիլ, կարդացէք Բ. Բարսեղեանի «Սրտիս Ձայնը». գինն 5 դահեկան։ —Դնել ուզողներ կրնան դիմել առ հեղինակն Բարունակ Բարսեղեան յԱմասիա, արժէքն կանխիկ, ստորագրակի ծախսն հեղինակին վրայ է։ 8—1

ՏՔԴ. ՃԻՒԼԱԼԵԱՆ

Մասնագէտ կնոջ, ծննդաբերութեան և մորթային հիւանդութեանց.—Բերա, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոց թիւ 4, ուր ամէն օր հիւանդ կ՚ընդունի։ 12—30

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. քոնսոլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ո.		24 07
Ամէնէն բարձր գին	»	24 09½
Ամէնէն վար գին	»	24 07
Ռումէլիի երկաթ. գոց.	ֆր.	111 75
Ամէնէն բարձր գին		112 12½
Ամէնէն վար գին		111 75

ԲԱՑՈՒՄ, 30 Հոկտեմբեր

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. Օ. Ո.		24 06
Ռումէլիի երկաթուղի ֆր.		111 50
Օսմանիյէ	»	— —
Ռէժի	»	— —
Օսմ. Պանքա	»	14 30
Քաէտր ժէնէրալ օթթօմ.	»	7 —
Երկրագործական Պանքա	»	9 —
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ. Ա. Ո.		3 08
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4 03
Թրամուէյ բաժնեթ.		687 20
» Ժուբիանս		235 —
Թրամուէյ պարտաթ. ֆր.		496 —
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	330 —
Քարաֆ Կ. Պոլսոյ	»	460 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան Օ. Ո.		2 50
» մէկ ամսուան ի	»	— —
Ռում. փրկ. ութ օրուան	» »	— —
» » մէկ ամսուան	» »	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 14
Անգլիական ոսկի	»	109 39
Բօլ Էմբերիալ	»	89 35
Քրիմեց	»	51 05
Մէճիտիյէ արծաթ	»	107 28
Ռուպլի թղթադրամ Օ. Ո.		8 55

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109 5/16
Փարիզ 3 »	ֆր.	22 97½
Ֆիօրին մանտա	»	10 87½

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Նոյմ.

Օսմ. քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	66 —
» » » Բ.	»	42 50
» » » Գ.	»	24 50
» » Դ.) բաց.	»	22 —
) գոց.	»	22 12
Փոխատուութիւն Գաւապա	»	83 50
» Օսմ. 3½%	»	97 25
Օսմ. Կայսր. Պանքա	»	13 75
Այտընի երկաթուղի	»	15 25
Եգիպտական Միացեալ	»	106 87
Անգլ. քոնսոլիտէ		112 93
Հելլենական 5%	»	33 50
Մոնոպոլ Հելլենական 4%	»	36 50
Ռանթ » 4%	»	27 50
Պուլկ. փոխառ. 6% 1888	»	96 —
» Նոր » 6% 1892	»	94 37
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25 33³/₈
Դրամազեղչ	»	3 —

ՎԻԵՆՆԱ, 10 Նոյմ.

Փոխան. Փարիզի վրայ	ֆիօր.	47 62
» Լոնտոնի վրայ	»	119 90
Ռումէլիի երկաթուղի	»	60 70
Օսմ. Ռէժի	»	154 —

ՓԱՐԻԶ, 10 Նոյմ.

Օսմ. քոնս. Սէրի Դ.) բաց.	ղրշ.	22 30
) գոց.	»	22 20
» » » Բ.	»	42 70
» » » Գ.	»	24 77
Օսմանիէ	»	— —
Ռումէլիի արգաթուղի	ֆր.	111 50
Օսմ. Ռէժի	»	328 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	596 —
Ֆրանս. Ռանթ 3% Գ. Կ.	»	103 85
Քրէտի Լիօնէ	»	775 —
Պանք տը Բարի	»	860 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3264 —
Իտալական Ռանթ	»	94 67
Սպանիական արտաքին	»	60 25
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25 180
Դրամազեղչ	»	02 —

ՊԵՐԼԻՆ, 10 Նոյմ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	95 —
Ռումէլիի երկաթուղի	»	116 30
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	93 90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 205

Կ'յիշեցնենք մեր գաւառացի յարգոյ ընթերցողաց թէ պիտի դադրեցնենք լրագրոյն առաքումն այն ամէն բաժանորդներու որոց պայմանաժամը կ'աւարտի Բիւզանդիոնի Ա. տարեշրջանին հետ, եթէ նոյեմ. Ա. չաբթուն մէջ ստացած չըլլանք իրենց նոր բաժնեգինները։

Այս զեկուցումը կ'ընենք՝ տպեալ ազգագրերու այլ եւս պէտք չթողլու համար։

ՄԻՀՐԴԱՏ
ՀԱՆՐԱՅԱՆՕԹ ՀՈՎԱՆՈՑԱՎԱՃԱՌ
ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Կ'ծախէ ճաշակաւոր եւ հաստատուն հովանոցներ՝ մետաքսէ եւ բուրդէ։ Կ'խնդրէ որ ծանօթք եւ բարեկամք եթէ հովանոցի պէտք ունենան, իրեն դիմեն։ Պատրաստ է գոհ ընել զիրենք թէ ապրանքի լաւութեամբ եւ թէ աժանութեամբ։ Հովանոցներու ծինգած կերպասներն ալ կ'փոխէ։ Գալաթիա կամուրջին դէմ Գոփիսրի խանի անկիւնը։ 20—6

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՐԱՏՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԱՐ
970,000,000 ՖՐԱՆՔ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱ
Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ'Իթալիէն 1, 3 Իբ Լը Բելթիէ փողոցին անկիւնը
1845 հիմնուելէն ի վեր

Ապահովագր. ներու վճ.	1,219,000,000
1896 ի ընթացքին	
Ապահովագրեալներու վճ.	96,000,000
Հասոյթ	203,000,000
Նոր ապահովագրութիւնք	630,000,000
Ապահովագրուողներուն վրայ տրուած	15,000,000
1897 յունուար 1	
Ասւանք եւ անշարժ կալուածք յԵւրոպա	13,000,000
Ծախսեալ դրամագլուխ	138,000,000
Արդի ապահովագրութիւնք	4,285000000

Տէեղեկութեան ապահովագիր
Ծախքաժիններու բարդեցմամբ եւ ապահովագրներու վերադարձմամբ ի դէպ մահու։ Պայմանագրութեան նոր եղանակներ՝ առաջին տարուան լրանալուն պէս ԱՐԺԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մահապատճառութեան եւ ուղեւորութեան։ Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով Ընկերութենէն փոխառութիւններու ... որ նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ
Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Յ. ՈՒ. ՀՈՒԹՕԲԵՒ ԸՆԿ.
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ՍԻՆԿԵՐ
ԼԱՒԱԳՈՅՆՆ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Կ· ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ ԵՒ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ
ԲԵՐԱ. — Մեծ-փողոց Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։
ՂԱԼԱԹԻԱ. — 1. Սինկէր խան, Թիւնէլի ետին, 2. Գարաքէօյի մօտ Թիւ 120, Շիշլիի Թրամուէյներու կայարանին դիմաց։
ՊՈԼԻՍ. — Սիրքէճի, Հօճա-Փաշա, Փապը Ալի Ճատտէսի Թիւ 11. Եւ Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի կայարանին դիմաց Թիւ 13.

ԱԶԴ.—Ս. Յակոբայ ազգային Անկելանոց-Հիւանդանոցի սեփականութիւնն եղող Բրոյի մշտաբուրեան սուրճը 250 եւ 125 կրամ պարունակող թիթեղեայ տուփերու մէջ նմանաւոր խնամով պատրաստուած սուրճն աղացած եւ ձեւակերպ ըլլալով, կ'խնդրուի պատուարժան ազգայիններէ որ բարեգործին գործածել յօժարին այն հաստատութեան մէջ պատմապարեալ բազմաթիւ անկելոցը։

Հոգաբարձութեան կեդրոնական յատուկ վաճառատուն ունի Ղալաթիա, Մեծ Ձամի ճամբէն, Ջինճիրլի խանի կից, թիւ 70 մթերանոցն, ուր պէտք է դիմել մեծաքանակ հասցնել ուզողներն եւ մանրավաճառ պատուիրաններուն մեծաքանակ ըլլան։ Գին 250 դրամնոց տուփի 3½ ղր. » 125 » » 1¾ »

Փափաքողք կրնան գնել սոյն սուրճն ի սորբեւ նշանակեալ խանութներէն, ինչպէս նաեւ կանաչեղէնավաճառներէ եւ մթերավաճառներէ Բերա, Մեծ փողոց, չէքէքճի Հանի Պարոն Աղաջանեան 136 եւ 54 թիւ խանութներ։ Բագչէլիքի, աղանդ Մէհմետ Փրոքոր ... Օրթագեղ, փեռնի Վէյին ալա ... 15—4

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.—Մ. Մէրաշլի եւ Ցաֆիկեան Միքէլ Անթիոքեան յարաբերութիւնք ընդարձակելու Թակոբ Մաղաքեան՝ անդրիները ի վեր հաստատուած ի Նափիլ, ... կ'կատարէ ամեն առեւտրական գործողութիւններ. Տէր Ի. Դէպ ի Մ. Տնտեսագիտին առնելի կարգ Համբուրէ Նաւերու ընդու, ... ընկերութեան ... պայմանագրութեամբ ... Ռոբերիօ Ռուպաթինօ ընկերութեան գործակալ եւ յայտնէ թէ Նորոյ Մաղաքեան կ'եղթան տոմսակի ... Այդ ընկերութեան ... Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել հասցէին.

Jacques Maghakian
Vico III del Pilier N. 4
(Italie) Naples
(Հեռագրի հասցէ)
Maghakian Naples

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ
ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

Եթէ կ'փափաքիք ձեր մօրուքին եւ մազերնին սեւ կամ շագանակագոյն փոխել, դիմեցէք Մահմուտ փաշա Բեզէկէօյ խանի դիմացի կրպակը 131 թիւ վերաբերեալ։

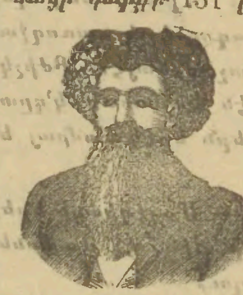

Սոյն ներկ վաճառուելու համար ... ներկ եւ բնական մազը ներկէ մազերը գալ կ'ընեն, ... ներկելու թէեւ ... ծովով հաւաստուած է թէ մինչեւ ցարդ Եւրոպայի մէջ պատրաստուած ջուրերէն անմրցելի կերպով վեր է։

ՇԻՇՄԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԲԱՐԴ. — ԳԻՆԸ ՁԱՓԱՒՈՐ

Կոճակներու ... համար մի ... պարունակող տուփին վրայ ... ստորագրութեան եւ ... Սոյն վաճառատան մէջ ... եւ ... ընդունուած կանանց ... գնեն։ 20—7

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերփուլ եւ Արեւելեան մէջ անխափան ... ներ ...

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումբրիա	7718	Սամարիա	3563
Էդրուրիա	7718	Մարաթոն	2474
Սերվիա	7391	Ալգրա	2306
Ոիշանիա	7268	Սարակոսա	2169
Բալոնիա	5587	Թորիֆա	2243
Սէֆալոնիա	5517	Բալթիքա	2144
Կալլիա	4809	Թրինիդատ	1899
Սայթիա	4557	Մօրօգքօ	1855
Ալէպբօ	2143	Պրիթիչ Բուին	735
Փէտմոր	1876	Բարինդիա	5598
Սէրթոր	1614	Սիլվանիա	5590
Գադալոնիա	4845	Բամբանիա	12950
Պոթնիա	4531	Լուքանիա	12958

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈՒ ... գործակատար
Ալիքսիտրիա խան, Թիւ 4
Ղալաթիա

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ (Հին Մաքսատան մօտը)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ՔՐԻՍՏՕՖ ԲԻՔՔԷՆ

ՀԱՄԲՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Տարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէ մթերանոցներ եւ բնակարաններ եւ անոնց մէջ գտնուած վաճառքներ եւ կարասիներ, խիստ չափաւոր տակագիներով։
Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պահչէ-Գափու, Անանիատիս խան, 12, 13, 14

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերփուլ եւ Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիա	3500	Բիւզօ	2500
փամեսա	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնիս	3500	Մէմֆիս	2500
Անիւպիս	3000	Բերա	2250
Ապոլլոն	3000	Օսիրիս	2250
Անթրէն	3000	Մէֆինքս	2000
Օսպօն	3550	Կասանոնիա	1500
Պարթա	2750	Կիէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ Ե. ԸՆԿ. Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Ե. ԸՆԿ. 31, Ճէյմս Սդրէթ, Լիվըրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԱՐՍԷՅԼ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսէյլէն Կ. Պոլիս գնացող շոգենաւերու վարձք
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղեւորներու եւ ապրանքի տեղեկութիւններու, տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՊՈՒՆ
Մահմուտ փաշա Թ. ...

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY
ՀԻՄՆԵԱԼ Է 1852 ԻՆ
ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ
Lancashire Insurance Buildings
Exchange Street Manchester
Դրամագլուխ 3,000,000 անգլ. ոսկի
Պահեստի գումար 1,511,280 »
ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնն, ամէն տեսակ շինութիւններու եւ վաճառքներու վրայ կատարէ եւ ապրանքներու վրայ եւ նաւատորմի պայմաններով ու սակերով։
ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ
Այս ընկերութիւնն յայտ բարձր ասպիտակով կը ներկայացնէ բոլոր այն առաւելութիւնները զորս կրնան փափաքիլ կեանքերնին ապահովագրել ուզողներն, ամբողջ կամ խառն որոշ պայմանաժամով։
Նոր հանուած պայմանագրութեան տեսակ։
Տեղեկութեան ապահովագիր անմիջապէս ... Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. գործակալներուն (Bond, Sellar and Co.) Պօնտ Սելլէր եւ Ընկ. Քեաչիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա։

ՖՐԵՏ· ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերփուլ եւ Արեւելեան մէջ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլաւիան	3500
Արմէնիան	10500	Եւֆիշիէն	3500
Քէստրիան	10500	Բոլոնիան	3000
Լանքասդրիան	9000	Աթէսիան	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	25 0
Ֆօրճիան	8000	Անատոլիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Ալգերիան	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լեսպիան	2000
Քալէբրիան	3700	Մինօ	։00
Վալօնիան	3700	Օրօրզօ	800
Թիլմինիան	3700	Լիւգօն	800
Գապիան	3500		

Հովուչեան յաջորդ ընդ, Նաւապետ ... Լիվրբուլէն կ'մեկնէի ընդհ. տարրական ... 3 նոյ.։
Ապրանքի փոխադրելու ... կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրամանը տալ ... 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Մէնտէշ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
ԻՏՓԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ», ՕՐԱԳՐԻ
Կ. Պոլիս, Նօ 38 Պապը Ալի ճամբուն

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի. (11)

ՔԱՍԻՄ
ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ
ՎԷՊ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

—Աղէկ ձուկ ունել ուզողը Օրթագեղ պտտիլով է, յարեց Ցակոբիկ՝ ակնյայտութիւն մ'ընելու յատուկ նպատակով։

—Օրթագեղ, բացագանչեց Արթաքի աղան արհամարհական չեշտով մը։ Ծօ Ցակոբիկ, գուն իրաւ տղայ ես եղեր։

—Ինչո՞ւ, ըսաւ Ցակոբիկ զարմացած։

—Մ, Խասգեղը կեցած տեղը Օրթագեղին խօսքը կ'ըլլայ։

—Զգէ՛ Աստուածդ սիրես, Գաքագանճի չորս ... չեմ փոխեր Օրթագեղին հետ։

—Հապա՛ տօլմա բանայիրի՞ն.

—Հապա՛ մերին խումը խայասին։

—Հապա՛ ... ը։

—Հապա՛ ...ն։

Ցակոբիկ քլը մնաց մտածման ... բուածին տակ ընկճած, սմքեցաւ մնաց, իսկ Արթաքի աղան զարձեալ բաժակները լեցնելով.

—Ինչո՞ւ սատնէ ծանրէն կը ծախէք կոր, բայց կենդանութի՞ւն։

—Անուշ անմահութիւն, կրկնեց ամբողջ խումբն ու գաւաթները միասնաբար պարպուեցան։

—Է՛, աս թուղթերը ինչո՞ւ վար կ'երթան կոր։

—Մ՞ըսեր պէ, Աստուածդ սիրես, ժէքը երկու չաբաթ է որ հանեց ոսկի կորսնցուց։

—Զէրբէ՞ նը ո՞վ կ'ըլլայ կոր։

—Միրան աղան պէ՛ չը հասկըցա՞ր։

—Ինո՞րը, աս Բոմիսիօն խանը ... մը կայ նէ ա՞ն։

—Ինչո՞ւս պէտք, ի՞նչ կ'ուզէ ըլլայ, մարդը ջուրի պէս սատակ կը ձգէր կոր մերին խանութը։

—Է ինչո՞ւ վար կ'երթան կոր եղեր թուղթերը։

—Եւրոպայի մէջ մէկը ճառ մը կարդացեր է անոր համար, կ'ըսեն կոր։

—Մօօ՛, անանկ է նէ ասկից ետքը վեր ելլալիք չունին աս թուղթերը, ըսաւ երիտասարդ մ', որ խեղկատակ ձեւերով ամբողջ խումբը քահքահ խնդացնելով։

«Խենթուկ վարժապետ»ը ամէն կերակի ճառ պիտի կարդայ եղեր դպրոցը, չլսեցի՞ք, յարեց։

Ցակոբիկ ծաղրական չեշտով մը.

—Աս ի՞նչ պարապ խօսք է, Օրթագեղ ամէն օր ճառ կը կարդան, օր մ'ալ թուղթերը չեն իյնար ըսա։

—Տէ՛ք քըէ սա Օրթագեղը, պէ՛ Ցակոբիկ, ուսկէ՞ց առիր մէջտեղ ինկար։

—Ինչո՞ւ, դէ՞չ տեղ է։

—Հէչ ալ աղէկ տեղ չէ, առաւօտուանց մինչեւ իրիկուան պտըտելու ըլլաս նէ Խասգեղի պէս չնորհքով գինետուն մը չես կրնար գտնար քիչ մը նստելու։

—Աս ի՞նչ է, ըսաւ Արթաքի աղան ծիծաղելով, դարձեա՞լ Օրթագեղ։ Ցակոբիկ, բան մը ունիս աս գիւղեր որ Օրթագեղէն չես կրնար կոր զատուիլ։

—Բան մ'ալ չունիմ։

—Ամմա՛ չխօսակը խօսէ, մենէ մի պահեր։ Դիմացի սեղանններէն նկատուած անուշ ...ի մը ընդհատեց այս խօսակցութիւնը ու ամէնմարդ մեծաւ ուշադրութիւն դարձնել այս պահեն անակնկալին, որ յարմար ժամանակին կուգայ իր սիրուն երգեցիկներով ու տասը գեղգեղներով թմբկելու Բազարի խնկաբկուներն, որոնք կէս մը գինովցած կրնային սեպուիլ արդէն։

Տուէին լմնալէն վերջ մէջ մէկ հատ ալ կոնծեցին, եւ Ցակոբիկ, արդէն օղիի անվարժ, կամաց կամաց սկսաւ նեղուիլ, մանաւանդ որ այս պարապ խօսքերն իր նպատակին չը ծառայելէ զատ, քիչ մնաց որ գաղտնիքն ալ կորզէին բերնէն, եւ ծաղրուծանակ դառնար աս կէս գինովներուն առջեւ, ուստի օձիքն ազատելու համար.

—Ինծի ներողութիւն, ըսաւ, տունէն կ'սպասեն, աս առանց գալս մնալու սովորութիւն չունիմ։

—Մենք ալ տուն ունինք, ըսաւ Արթաքի աղան, նստէ տեղդ, ...։

—Բայց տունէն հոգ կընեն։

—Թող ընեն, որո՞ւն հոգը, ամէն օր չէ նա՛, աս օր ալ ասանկ ...թող, վճռեց Արթաքի աղան ... բեալ անհողութեամբ եւ ... ուրը կանչելով նոր օղի ու ... պատուրեց։

Խօսակցութեան նիւթերը խմողներուն քմահաճոյքին համեմատ փոփոխութիւններու կ'ենթարկուէին սեղաններու շուրջ, եւ քանի ծիլին ազդեցութիւնն առաջանար այնչափ աղմուկը կը բազմապատկուէր. ժամը մէկուկէսին ոգեւորութիւնը կատաբելութեան հասած էր զբօսարանին մէջ, եւ գինետան վարժ սպասաւորներու հազիւ կը հասնէին յաճախորդներու յանձնարարութիւնները գոհացնելու. սրուակները վերցուած էին ալ ու հիմայ կարգը եկած էր Բէքեբուինց սեղանէ սեղան մէկ մէկ Բէք (բաժակ) կ'հրամցուէին եւ փոխադարձաբար։

Ցակոբ կասիկեան թէեւ վարժուած չէր մէկ անգամէն այնչափ օղի խմելու, բայց բարեկամներու կողմէ ի պատիւ իրեն ամբողջ խումբին միանգամայն առաջարկուած Բէքերն ալ չէր կրնար մերժել ու վիրաւորել զինք պատուասիրողները, ուստի ժամն երկուքին այնչափ ընկճած էր այլօքին ազդեցութեան տակ, որ ամէն նկատումէ մոռնալով.

—Գրիգոր աղա Շիրինեանը կը ճանչնա՞ք, հարցուց։

Սեղանակիցներն որ Ցակոբիկէն նուազ գինով չէին, բնաւ ուշադրութիւն չդարձուցին երիտասարդ խմակցին հարցմանն եւ նկատմամբ չպրուէին իրենց աղմուկն, ամէն մէկն ինքզինք յանձ ... ծիգեր ընելով։

Ցակոբիկ մասնաւորելով հարցումը,

—Կարգիս, Գրիգոր աղա Շիրինեանը կ'ճանչնա՞ս, հարցուց երիտասարդի մը որմէ կը յուսար տեղեկութիւն ստանալ։

—Խէ՜րն անիծեմ ...ի, պատասխանեց կարգիս անհոգ կերպով։

—Զէ՜՞չ չիտա՞ն ըսէ իրաւ կ'ճանչնա՞ս։

—Է՛, կ'ճանչնամ ըսենք, ի՞նչ պիտի ըլլայ։

—Ինչպէ՞ս է։

—Աղէկ ըլլալու, որպիսութիւնդ կ'հարցնէ, գո՞ւք ինչպէս էք։

—Միծաղը մէկ ինչպէս մարդ է։

—Քեզի պէս մարդ մ'է, ... երկան ... կանչեր ունի։

—Քեզի հետ չակէ չխօսակ խօսք չըլլալու որ։

—Ցէ՜ք ըրէ պէ՛, ուսկի՞ց միտքդ ընկաւ առիկա։

—Շատ հարուստ է կ'ըսեն կոր։

—Թող ըլլայ, ինծի ի՞նչ, հարուստին սատկին ապրանքին լեզուն կը յօգնեցնէ, ես ալ չատ ... ինչ կ'ըլլայ ատկէց։

—Շատ մը տուներ ունի եղեր։

—Իմ գիտնալս, տուն չունի բայց աղուոր աղջիկ մ'ունի, ըսաւ, եւ յանկարծ լոյս մը ծագելով կարպէքի գինովցած մտքին մէջ։

(Շար.)